

ВНАТРЕШЕН ПАТНИК

Списание на студентите при
Филозофскиот факултет

12

АНКЕТА НА СОЈУЗОТ НА СТУДЕНТИ
НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ

ИЗБОРИ ЗА ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ССУМ
12-01-1999 година

СРЕЌНА НОВА 1999 Ј.

ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ

ПОРТРЕТОИ

ВО МАКЕДОНСКАТА ЛИКОВНА УМЕТНОСТ НА ХХ ВЕК

Наташа Ангелоска - Головска

КВАЛИТАТИВНИ ИССЛЕДУВАЊА
ВО ВОСПРИЯТИЕТО И
ОБРАЗОВАНИЕТО

Приредила
ВИОЛЕТА ПАНЗОВА

ЗНАЧЕЊЕТО И ВИСТИНАТА

Издадено и издавано
от УМСТУС

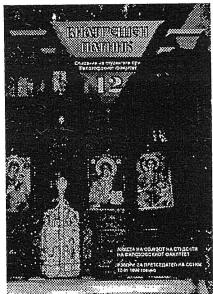
HISTORIA ANTIQUA MACEDONICA

Книга 5

НАДЕ ПРОЕВА

СТУДИИ
ЗА
АНТИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ

ВНАТРЕШЕН ПАТНИК декември 1998

Издава:

Сојузот на студентите при
Филозофскиот факултет -
Скопје
ул. „Крсте Мисирков“ б.б.
ж. с-ка 40100-678-39981
тел. 116-520 локал 230

Уредништво:
Игор Ѓорески
Даниела Стојчевска
Билјана Анакиева
Орце Ристовски
Марија Атанасова

Соработници:
Миланчо М., Игор Ѓ.,
Т. А., С. А., Даниела С.,
Драгица М., Гоце М.,
К. Т., Б. К., Ј. Д., Рената П.,
Д. Д., Елена Б., Гордана А.,
Биљана А. и Мануела Н.

**Техничко уредување и
компјутерска обработка:**
ЕИН-СОФ

Печати:
„Европа 92“ - Кочани

Тираж:
1.500 примероци

*Според мислењето на
Министерството за култура на Р.М.
број 08-2765/2 од 14.04.1995, за
списанието Внатрешен Патник се
плаќа повластена даночна стапка.*

*Првиот број на списанието Внатрешен
Патник излезе од печат во мај 1998 г.*

Покровител:

СОДРЖИНА

АКТУЕЛНО

16-ти Декември ден на Филозофски факултет 6

ИСТОРИЈА

Свадбата во суза 8

ДЕФЕКТОЛОГИЈА

Кохлеарен имплант 9

ДЕФЕКТОЛОГИЈА

Одбележан меѓународниот Ден на хендикепираните лица 10

ПЕДАГОГИЈА

Семејството и градинката - фактори за воспитување на децата 12

ПЕДАГОГИЈА

Облици и методи на учење 14

ОДБРАНА

Втора генерација на окlopни транспортери 15

ОДБРАНА

За практичната настава по предметот ВСН 16

ПСИХОЛОГИЈА

Што е амнезијата? 18

ПСИХОЛОГИЈА

Какво влијание имаат социјалните фактори за развојот на личноста 19

ПСИХОЛОГИЈА

Терапии кои придонесуваат за лечење на душевните заболувања 20

СОЦИОЛОГИЈА

Демонократија или слобода на болните умови 21

РЕПОРТАЖА

Милано 24

АСПЕКТИ

Студирања и анализи на бирократијата

во делото ПОСЛЕДНОТО ОТТУГУВАЊЕ од Петар Трајков 28

АСПЕКТИ

? ... до идеално општество 29

ИНТЕРВЈУ

Студентски дефектолошки денови со меѓународно учество 30

МИСТЕРИИ

Кој бил кралот Артур 32

МИСТЕРИИ

Тајната на Ерусалимскиот храм 34

ФУНДАМЕНТИ

Првата детска амбасад на светот МЕЃАШИ 36

ЕКОЛОГИЈА

Морето и нуклеарниот отпад 38

КОЗМЕТИКА

Креирање на миристот 39

АСПЕКТИ

Мерлин Монро - Бев само парче месо 40

ФУНДАМЕНТИ

Сида и заштита од неа 42

МОДА

Модата низ времето - Повелете, облечете се! 44

СПОРТ

..... 45

АНКЕТА

..... 46

ХОРОСКОП

..... 50

ШТО СЈАКВА ДЛЯ КАЖДИ?

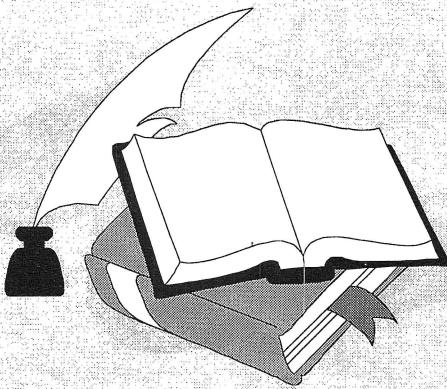
Почитувани колешки и колеги

Ова е последното патување на Патникот во оваа календарска 1998 година, а воедно и почеток на патувањето во Новата 1999 година. На прагот се Новогодишните и Божиќните празници. Во Новата Година ќе продолжи патувањето на Патникот по својот пат како едно од најдобрите списанија на студентите на Универзитетот. А за да го задржи и воедно подобри квалитетот потребна ни е и понатаму Вашата соработка во доставувањето и пишувањето текстови за страниците на списанието. Нив можете да ги доставите секој ден во просторијата на ССФзФ.

За квалитетот на списанието пристигнуваат пофалби и од другите факултети, што ни посочува дека неговата популарност не е присутна само на Филозофскиот факултет. За неговата популарност заслужни се нашите соработници, на кои им се заблагодаруваме за нивната соработка и се надеваме дека така ќе продолжи и понатаму.

Ја користиме можноста да Ви ја честитаме Новата 1999 година и Божиќните празници и Ви посакуваме среќа и успех во животот и студирањето.

Од уредништвото

Од Сојузот....

Почитувани колешики и колеги,

Нашето обраќање кон вас ќе започне со големите честиишти и остварување на Вашиите неосигувани желби во Новата Година. Ви ѝ осакуваме појолем усјех, подобро здравје, многу среќа и љубов. Нема да биде заборавен и крајот од минатата година, во која Вие, драги студенти, дадовите голем придонес за реализација на голем број активности и проекти. Резултатите од активностите со сопствени карактер, како и резултатите од спроведената анкета ќе ги појавате во спомениците на весникот.

Во рамките на секторот за културно-забавен живот беа организирани неколку забави за нашиите студенти во дискоштека "Мусандра", што ќе продолжи и оваа година.

И за крај, голема благодарност за Вашиот придонес и соработка во весникот, која се надеваме дека ќе продолжи и во новата 1999 година.

Нема крај, тушку:

СРЕЌНА НОВА ГОДИНА и прекрасни мигови во зимскиот одмор.

Сојуз на студенти на
Филозофски факултет

16-ШИ ДЕКЕМВРИ ДЕН НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛЕТ

На 16-ти декември 1998 год. прославуваше патрониот празник 52 години од своето постоење.

Оваа високообразовна институција, Филозофскиот факултет е основан со закон на Владата на Р. Македонија, отворен е со свечен собир на 29.11.1946 г., а првите предавања започнале на 16 декември 1946 година, но високообразовната и научно-истражувачката дејност овој факултет ја започнал на 16 декември 1920 година на друг Универзитет, во услови на друга држава и со други цели.

По повод патрониот празник на оваа високообразовна институција во Р. Македонија 16 декември, пред присутните гости, наставници, соработници и студенти, Реч одржа проф. д-р Трајан Гоцевски декан на Филозофскиот факултет.

Деканот ги запозна присутните гости со историјатот и значењето на оваа високообразовна институција во нејзиното 5 децениско постоење, со чие постоење се поврзани многу доблесни настани за еден народ за една држава. Деканот Гоцевски потенцира дел од нив:

"1. Со чинот на започнувањето со работа на Филозофскиот факултет, македонскиот народ всушност ја возобнови вековната просветителска традиција, олицетворена во првиот своевиден охридски Свети Климентов Универзитет.

2. Се создадоа претпоставки за сестран развој на научен, на културен, на просветителски и на општо-цивилизациски развој на македонскиот народ и националностите кои живеат во Македонија.

3. Се поставија темелите на низа други врвни наставно научни, културни и други институции од национално значење како што се: МАНУ, Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, бројни други факултети, Институти од национално значење, и други.

4. Се создаде база за кадровска преобразба на македонската држава, проблем кој како резултат на водената колонијална политика најмногу се чувствуваше на овој план.

5. Со основањето на Филозофскиот факултет, всушност се поставија основите за градење на своја национална култура образование и

наука, на свој литературен јазик што беше идеал на плејада наши дејци..."

На почетокот Филозофскиот факултет својата дејност ја започнал на два оддела со 20 наставници и 548 студенти.

Денес Филозофскиот факултет е современа модерна високо образовна наставно-научна и едукативна институција осспособена за апликација на модерната образовна технологија и следење на сите научни достигнувања во научните области за кои е матичен на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј". Овој факултет денеска покрива 12 научни области, што го вбројува во редот на најразг-

ранетите членки на Универзитетот и во Р. Македонија.

Организационата шема на факултетот денеска ја сочинуваат 10 Институти, 2 Катедри, 1 Центар за истражување на мирот, 1 психолошко Советувалиште и Катедрата за мир и Развој на УНЕСКО.

Наставата ја изведуваат околу 150 наставници и соработници од сите наставно научни звања.

Основна дејност на факултетот се: додипломските, постдипломските и специјалистичките студии во областа на сите научни области за кои е матичен факултетот.

Филозофскиот факултет и неговите работници се носители на издавачката дејност, публикувајќи бројни студии, монографии, учебници, зборници, списанија и сл.

Така овој факултет е познат и со својот зборник, со Филозофска трибина, со Жива антика, со весникот на студентите Внатрешен патник и сл. Овој опус надминува над 700 книги, 16.000 публикацији, стотици учеб-

ници за високото, средното и основното образование и сл.

Успесите на Филозофскиот факултет не би биле такви доколку на факултетот не се запишуваа ге-

нерации студенти, достојни за позивот кој го избраа.

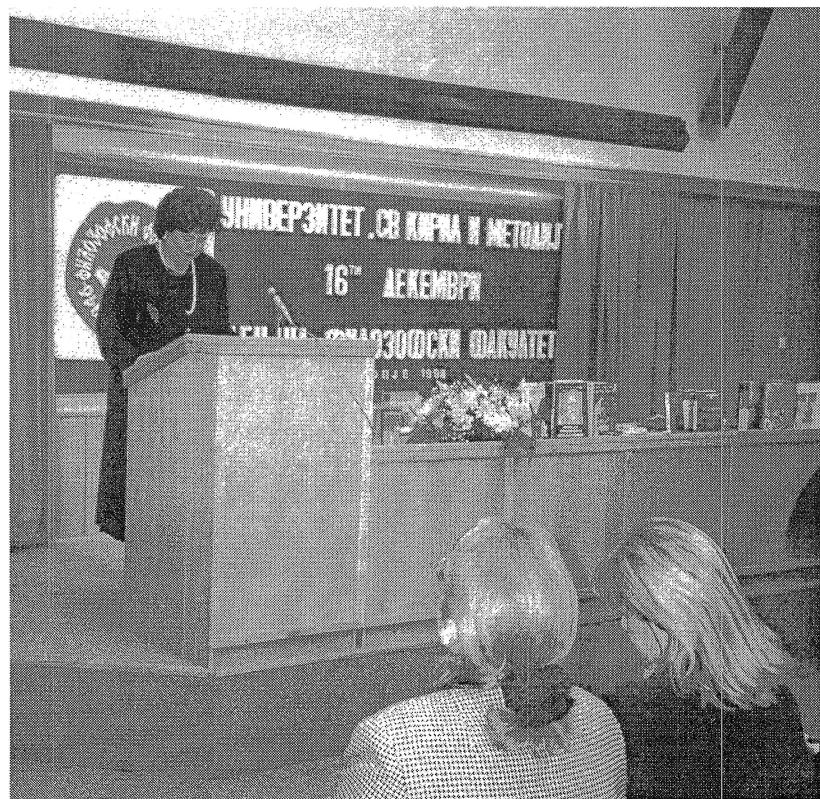
Тука е и организацијата на студентите на Филозофскиот факултет која од првите деноти на основањето на факултетот до денеска будно ги следи и анимира интересите на студентите и иницира нивно решавање.

Програмата продолжи со културно-уметничка програма на која со своите наградени говори се претставија студентите од Правниот факултет.

Претставени беа и трудовите објавени од наставниците и соработниците на факултетот во 1998 г. кое претставување го извршија раководителите на Институтите на оваа високообразовна институција. Академик Цветан Грозданов го промовираше трудот "Македонија низ вековите" од проф. Томо Томовски.

Прославата заврши со отворање на Галерија на ликови на поранешни наставници на Институтот за историја, поставена во библиотеката на Институтот за историја.

Игор Ѓорески

СВАДБАТА ВО СУЗА

Враќањето на Александар Македонски од Индија било одбележано со еден голем настан. Имено, на почетокот на 324 год. пне., во Суза се случила најголемата свадба во историјата на човештвото, која уште се означува како свадба меѓу Европа и Азија. На оваа величествена свеченост во брак официјално стапиле над 10.000 парови. Самојт Александар, иако веќе бил во брак со Роксана, се оженил со две ахайменидски принцези: постарата ќерка на Дариј - Барсина и Парисатида, најмладата ќерка на Артаксеркс Охос. Покрај кралот, уште осумдесет негови хетајри (македонски благородници, придружници на кралот) се венчале со угледни Иранки. Хефајтион ја зел за жена Дрипетида, помладата ќерка на Дариј, а Кратер се оженил со Амастрена, внуката на Дариј. Селеук се оженил со Аламеја, ќерката на Спитамен. Венчавањата биле прославени во раскошно искитениот кралски шатор, според персиските обичаи. Во ист ден над 10.000 Македонци склопиле бракови со Иранки, со што била озаконета состојбата што се создала во текот на неколкугодишниот престој на македонската војска во Азија.

Овој настан е всушност реализација на идејата на Александар за мешање на Македонците и Персијците со цел да се зацврсти македонската власт во освоените земји. Ова е еден од низата потези кои Александар ги презел за да ја добие поддршката од иранските благородници. Неговиот брак со ахайменидските принцези му овозможил да стане легитимен наследник на Ахайменидите. Еден дел од научниците сметаат дека Александар имал намера да ги спои Македонците и Иранците и од нив да создаде господаречки народ во Кралството за сметка на останатите кои били во потчинета положба. Ова

гледиште е неприфатливо затоа што меѓу младоженците имало и Грци, Еумен и Неарх. Покрај тоа, не постои податок дека невестите биле само Иранки. Голема е веројатноста дека некои од нив припаѓале и на другите азиски народи кои биле потчинети од македонската војска. Други научници

сметаат дека Александар сакал да создаде кралство во кое сите народи би биле еднакви.

Овие бракови не траеле долго. Наскоро Македонците се вратиле во своите родни краеви и по барање на Александар не ги повеле со себе жените и децата затоа што тоа би предизвикало раздор во нивните семејства. Александар им ветил дека државата ќе се погрижи за нив, а децата ќе ги воспита на македонски начин. И хетајрите, по смртта на Александар, ги напуштиле иранските благороднички. Единствено Селеук ја задржал Аламеја.

Свадбата во Суза е еден од потезите со кои Александар се обидел да ја зацврсти својата власт, а со тоа и властта на Македонците во огромното кралство составено од многу народи. Но, прераната смрт ги пореметила неговите планови.

Тони Анѓеловски

КОХЛЕАРЕН ИМПЛАНТ

Кохлеарниот имплант е апарат што користи посебна технологија за да им помогне на луѓето со длабоки оштетувања на слухот, а не е слушно помошно средство кое само испраќа појачан звук до оштетениот аудиторен систем. Кохлеарниот имплант работи како бајпас за оштетените внатрешни ушни структури, испраќајќи електрични сигнали директно до слушниот нерв. Некои негови компоненти хируршки се всадуваат во внатрешното уво, или кохлеата. Надворешните делови на имплант системот личат на слушно помошно средство. Кохлеарниот имплант и слушниот помошен апарат стартираат со пристигнување на звукот до микрофонот. Но, кохлеарниот имплант има говорен процесор што го кодира звукот, а слушниот апарат само го појачува звукот. Звучната порака се праќа до внатрешните делови на увото, каде имплантот ја декодира пораката и таа поминува низ електродите до слушниот нерв, а потоа до мозокот и личноста слуша звук.

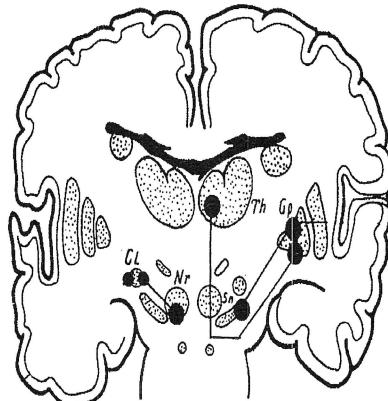
Во почеток се користеле два типа на импланти и тоа: детски-единечно канални импланти и мултиканални импланти. Единечно каналните импланти не се употребуваат долго време. Јадрено 22 каналниот имплант систем е подложен на FDA-клинички испитувања за се утврди сигурноста и ефективноста. FDA го пушта во употреба за децата во јуни 1990 година. Нукулес имплант системот се произведува во Австралија и се дистрибуира во Соединетите Држави со Кохлеарната Корпорација. Единечно каналниот имплант има една електрода и стимулира само едно место во кохлеата. Мултиканалните импланти - како Нукулес 22 Канален Имплант Систем - користат повеќе од една електрода за стиму-

лирање на неколку положби во кохлеата. Поконкретно, Нукулес имплант системот користи 22 електроди за стимулирање на 20 одвоени места низ кохлеата со што се овозможува да се слушнат многу различни висини корисни за разбирање на говорот. Треба да разбереме дека примачите на имплант не ги доживуваат електричните стимулации на начин на кој често мислим. Детето едноставно доживува слушни сензации со различни висини и гласно. Со Нукулес 22 каналниот имплант систем чии електроди се програмирани за секое поединечно дете се уловуваат пријатни и сигурни звучни сензации.

вање на инцизијата, косата ќе порасне и ништо нема да се познава. Говорниот процесор задушникот се поставени надвор на телото. Тие ја испраќаат информацијата за звукот до имплантираниите компоненти. Детето носи сет на главата кој има микрофон и трансмитер, позади увото на имплантираната страна. Трансмитерното кругче содржи магнет. Тој е привлечен од магнетот во приемникот-стимулатор така да трансмитерот стои фиксирано на местото. Жицата продолжува од сетот на главата кон говорниот процесор, кој може да биде ставен во џеб, на каиш, на градите или во торба со јастуче. Електронското кружче го претвара звукот во електричен сигнал. Нукулес 22 каналниот имплант систем користи софистицирана дигитална електроника за преработка на говорните звуци и за активирање на електродната низа. Преработката била откриена после внимателни испитувања за начинот на кој нормалниот аудитивен систем реагира на звукот, особено на електрично кодираниот звук. Говорниот процесор ги издвојува најважните аспекти на говорните звуци и ги праќа до имплантот. Откако нервните завршетоци се стимулирани, слушниот нерв ги носи сигналите до мозокот каде што се интерпретираат. За чудувачки, целиот процес се случува скоро за секунда.

Кохлеарниот имплант нема да ги реши сите проблеми кај детето со слушно оштетување. Не гарантира успех во наставата или добро прилагодување на личноста. Едноставно ги редуцира некои од хендикепирачките ефекти од длабоката глувост и може да им помогне на децата да ги развијат подобро комуникативните способности.

Соња Андоновска

Овој мултиканален имплант има два сета. Некои компоненти хируршки се имплантираат, а некои се надворешно поставени. За време на операцијата приемникот - стимулатор се имплантира под кожата позади увото на мастоидната коска. Хирургот внимателно ги внесува електродите во кохлеата, кои се поврзани за приемникот-стимулатор. Низот е поставен близку до нервните завршетоци во кохлеата за да произведува електрични стимулации потребни за слушање. После зарасну-

ОДБЕЛЕЖАН МЕЃУНАРОДНИОТ ДЕН НА ХЕНДИКЕПИРАНИТЕ ЛИЦА

На 3-ти декември на Институтот за дефектологија при Филозофскиот факултет беше одбележан меѓународниот ден на хендикепирани лица. На оваа свеченост присуствуваа претставници од: Министерството за образование и физичка култура на Р. Македонија, Министерството за труд и социјална политика, УНИЦЕФ, Ректорот на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј", професорите и асистентите од Институтот за дефектологија, бројни стручни соработници, печатот, Сојузот на студенти на Филозофски факултет, студентите од Институтот за дефектологија...

Присутните ги поздрави раководителот на Институтот за дефектологија Проф. Д-р Љупчо Ајдински.

Ass. Д-р Горан Ајдински прочита реферат за значењето на 3-ти декември како меѓународен ден на

хендикепираниите и воедно упати честитки кон сите оние кои работат на полето на рехабилитацијата на овие лица, како и на студентите од Институтот за дефектологија кои се определија за оваа хумана и благородна професија.

Во продолжение следуваше свечена програма на која зедоа учество учениците од специјализираните основни училишта со свои точки. Беа проследени настапите на учениците од: ПОУ "Иднина", ПОУ "Златан Сремац", Заводот за рехабилитација на деца и младинци "Топанско Поле" и Заводот за рехабилитација на деца и младинци со оштетен вид "Димитар Влахов". Сакајќи да дознаеме нешто повеќе за значењето на овој меѓународен празник на хендикепираниите, разговаравме со Ass. Д-р Горан Ајдински кој беше организатор на одбележувањето на овој празник кај нас.

ВП: Од кога се прославува 3-ти декември како ден на хендикепираниите и по кој повод?

Генералното Собрание на Организацијата на Обединетите Нации со посебна Резолуција во 1992 година го прогласи 3-ти декември за меѓународен ден на хендикепираниите, ден кој земјите членки на Обединетите Нации го прославуваат секоја година. Овој ден не е избран случајно. Поводот е гидишнината од усвојувањето на Светската програма на Активности за хендикепираниите од страна на Генералното Собрание. Целта е да се подигне степенот на познавање и разбирање на проблемите на хендикепираниите лица и да се зголеми свеста за сето она што ќе се добие доколку хендикепирите се интегрираат во општествениот и економскиот живот на заедницата.

ВП: Дали се донесени декларации и резолуции за правата на хен-

дикепираните од страна на Меѓународните Организации?

Генералното собрание на Обединетите нации усвои бројни резолуции и декларации за правата на хендикепираните лица. Меѓу најзначајните треба да ги истакнеме следните:

- Резолуција за спречување на хендикепираноста во 1975;
- Декларација за правата на хендикепираните во 1975;
- Стандардните Правила за Изедначување на Можностите на хендикепираните лица во 1993;
- Извештајот на УНЕСКО од 1994 година за образование на децата со пречки во развојот (познат како извештај од Саламанка);

- Документот за "Долгорочна Стратегија за понатамошно спроведување на Светската Програма на Активности до 2000 година" што Генералното Собрание на Обединетите Нации го донесе исто така во 1994 година.

Р. Македонија како членка на Обединетите Нации со внимание го следеше донесувањето и спроведувањето на наведените документи и

на нивна основа го концентрираше сопственото законодавство во областа на здравствената заштита, образованието и социјалната заштита.

ВП: Дали Р. Македонија како членка на ООН презема некои активности за да се реализираат овие права?

Иако не со исто темпо како и по обем на промени што се случуваат во светот, сепак можеме да кажеме дека последните години, како земја во транзиција, и кај нас се случија одредени позитивни промени. На пример, одредени права од спомнатите документи се вклопија во одредени наши закони:

- Во областа на здравствената заштита: се повеќе се обрнува внимание на превенцијата, раното откривање, евидентирање и раниот третман, посебно во Развојните советувачиства;

- Во областа на образованите: вклучување на деца со пречки во развојот во редовните училишта, намалување на бројот на овие деца во групите и одделенијата, обезбедување на соодветен стручен кадар, обезбедување финансиска и матери-

јална помош за сместување во установите, бесплатен превоз од дома до училиште и обратно итн.

- Во областа на социјалната заштита: во соработка со УНИЦЕФ се спроведе посебна програма за соработка и за образование на родители на децата со потешки пречки во развојот, се вршат подготвки за отворање на дневни центри за лицата со тешки и со комбинирани пречки во развојот;

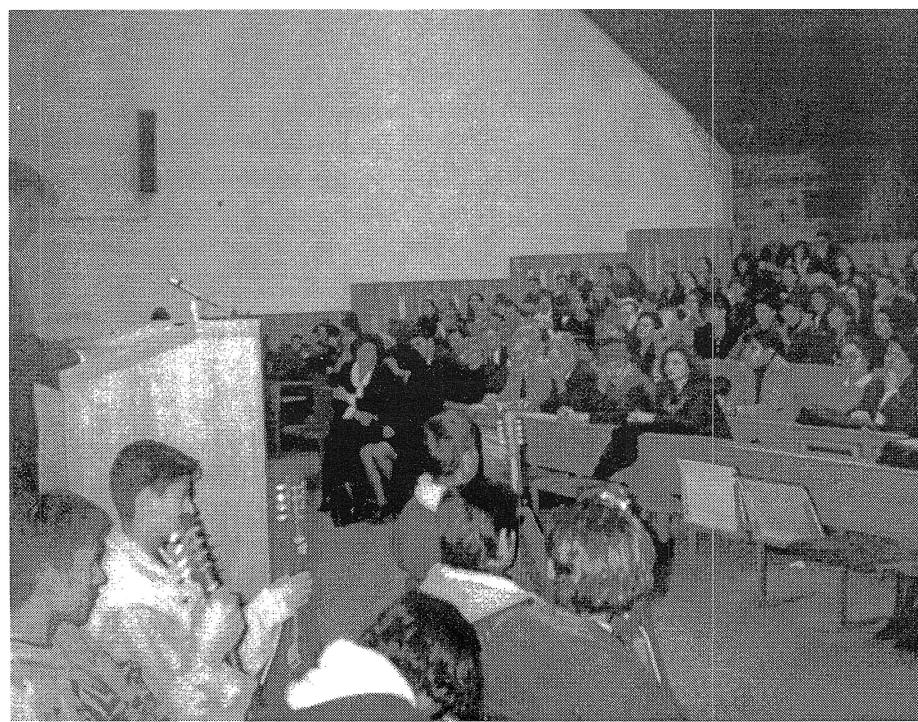
- Педагошкиот завод на Македонија во соработка и помош на УНИЦЕФ во изминатите две години изготви нови програми по мајчин јазик, математика и ЗПО за образование на децата со пречки во психичкиот развој;

- Се создадоа услови да се организираат и да започнат со работа студиите по дефектологија како посебен Институт на факултетот исполнувајќи ги на тој начин интенциите и барањата во споменатите меѓународни документи во кои се инсистира на обезбедување на соодветен стручен кадар за работа со децата со пречки во развојот.

ВП: Кои се најчестите проблеми со кои се соочуваат хендикепираните лица, а досега не се решени?

Покрај позитивните работи што ги наброивме ако сакаме да бидеме искрени и реални, треба да признаеме дека сеуште постојат отворени проблеми и нереализирани права како на пример: отклонувањето на архитектонските бариери, вработувањето на оспособените инвалидни лица, отворањето на дневни центри, обезбедување на современи технички помагала како и др. отворени прашања на кои во иднина треба да им се посвети поголемо внимание.

Даниела Стојчевска

СЕМЕЈСТВОТО И ГРАДИНКАТА - ФАКТОРИ ЗА ВОСПИТУВАЊЕ НА ДЕЦАТА

Воспитната улога на семејството е една од неговите најстари и најзначајни функции кои ќе останат и тогаш кога некои други ќе прејдат на општеството. Проблемот за развојот и воспитувањето на децата се повеќе станува актуелен и занимлив како за семејството така и за предучилишните институции, а воопшто за општеството во целина. Причините за вакво интересирање се наоѓаат во развојот и прогресот на општеството, односите во него, развојот на науката, што само по себе доведува до промени внатре во семејството. Тука се јавува немоќта на одреден број родители да се спрavат со воспитните проблеми кои се јавуваат во развојот и воспитувањето на своите деца и затоа ја бараат помошта на воспитно-образовните институции.

Општеството е заинтересирано за иднината на младото поколение и преку разни форми на опфаќање на децата настојува да им помогне и на децата и на родителите за иден, нормален и непречен натамошен развој. Но, институционалното воспитание не може да биде доволно силна противтеха на чинителите кои во семејството вршат големо влијание врз развитокот на детето, посебно на емоционално-социјалниот развој. Институционалното општествено предучилишно воспитание на децата се јавува како дополнување на семејното воспитание, а во одредени случаи и како замена. Се јавува потребата за масовно воспитание и образование во предучилишните установи уште од

раната возраст. Потребно е опфаќање на децата од сите категории, а не само децата на вработените од причина што во предучилишните установи се создаваат приближно еднакви услови за нивен развој и воспитание, независно од семејните можности и услови.

Семејството и детската градинка претставуваат примарни средини за воспитание и имаат пресудно значење за правилен психофизички и психосоцијален развој на детето.

Односот на семејството и детската градинка во воспитанието на детето треба да се заснова на дополнување на улогите, а не на нивна замена или потполна сегрегација на улогата на семејството. Семејството се надополнува континуирано и стручно преку разновидни институционални и вонинституционални форми на опфаќање на децата со што во извесна смисла се постигнува поопштествување на воспитанието и образованието. Воспитанието на детето во семејството и предучилишните установи подразбира познавање и почитување на возрасните и индивидуалните карактеристики на секоја возраст.

Новите сознанија на педагошко-психолошката мисла, го истакнуваат судбоносното значење на предучилишното воспитание, од причини што во тој период детето има широки можности за максимално развивање на интелектуалните способности, доаѓање во контакт со појавите и настаните во непосредната околина што влијае врз развитокот на љубопитноста, интересите за здобивање на елементарни претстави и поими, збогатување на искуствата и знаењата, формирањето на основните културно-хигиенски навики, како и поставување основи на социјализација на детето. Во овој период биолошкиот развиток на детето е најбурен, а и развитокот на нервниот систем е забрзан. Затоа предучилишното воспитание има го-

лема улога и значење во поставувањето, изградувањето на психофизичките способности, како и во творештвото на младата личност.

Улогата на семејството пропизлегува од природата на односите во кои членовите се поврзани со заеднички услови на живеење, интереси, тешкотии, радости и разновидни емоционални доживувања.

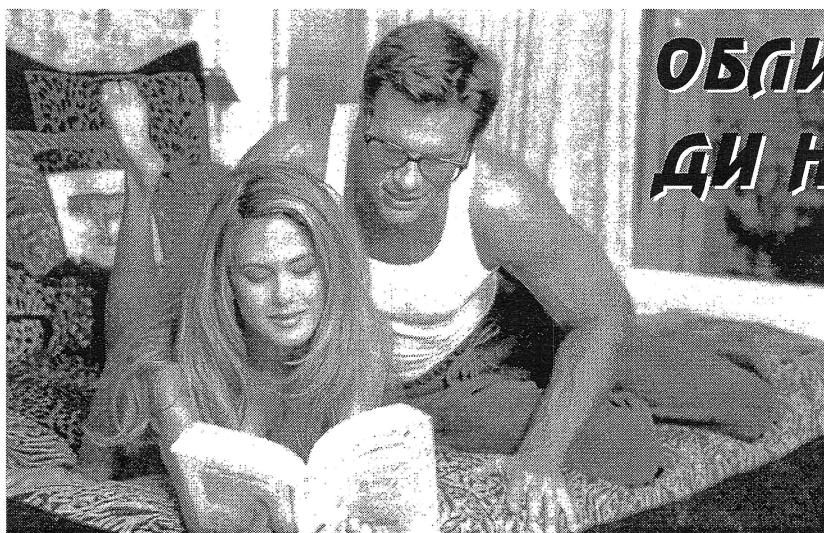
Таа емоционална врска дава големи можности за разновидни насочувања и воспитни влијанија и дејствувања.

Социјалните и педагошките услови, како и чувството на одговорност на родителите имаат значајна улога за правилно и успешно воспитување на детето. Негативните појави во семејството како на пример негрижа за детето или пак претерана грижа, нарушиени односи меѓу родителите, ниското културно и емоционално ниво на односи меѓу членовите во семејството може негативно да влијае врз развитокот и воспитувањето на детето и обратно, основна вредност на семејното воспитание претставува солидно семејство во кое и детето е рамноправен

член и има свое место и улога. Семејното воспитание е основа, база на воспитанието, кое се состои во пренесување искуства, знаење, правила, норми и односи во општеството и однесувањето на детето. Улогата на семејството во воспитувањето на децата посебно е значајна во периодот на рано детство, од првата до третата година и во предшколскиот период, од третата до седмата година. Помошта од возрасните во поттикнувањето на психо-физичкиот развој на детето на оваа возраст има пресудно значење за целиот подоцнежен процес на формирањето на личноста.

Детската градинка исто така претставува примарна средина во воспитувањето на детето, со таа разлика што во неа организацијата на престојот, изборот на содржините и методите на воспитувањето се проверуваат на стручно оспособени кадри-воспитувачи и други соработници при што индивидуалната воспитно-образовна работа на воспитувањето со детето е ограничена со бројноста на децата во воспитната група.

Билјана Симеонова

ОБЛИЦИ И МЕТОДИ НА УЧЕЊЕ

Воопштено учењето се јавува во овие 3 облици:

- учење со умеење или нивно увежбување (читање, пишување, техника на цртање, употреба на библиотеки и книги, фаќање на белешки и сл.)

- стекнување на знаења во вид на усвојување на поедини чинители и податоци (од историја, географија, книжевност)

- образование и развој на интересот, ставовите, способностите и начинот на мислење (ширење на обем и интензитет на интересирање, развој на поимите и способностите на заклуччување и сл.)

- Изборот на методите на учење има за цел учењето да се олесни т.е. да се учи со помал напор, да се смали траењето на учење и да се спречи заборавањето. Учењето ќе се олесни, а истовремено и ќе се скрати временски ако на почетокот на учењето се поклони главно внимание на сваќањето и разбирањето на смислата на материјалот.

За учењето треба да се стекне навика за издвојување на битно од небитно, значајно од беззначајно, причина од последица, вистинито од невистинито и сл. Во учењето истотака се разликуваат две фази и тоа фаза на растење и фаза на опаѓање.

За поновување на градивото заради утврдување може да се ко-

ристат разни техники. Не се погодни само оние кои се состојат во механичко повторување. Техниката на повторување треба да го поттикне, а не да го запре мислењето. Постапките на подвлекување, разработување на тези, правење прегледи го поттикнуваат понатамошното мислење и разбирање, затоа со успех можат да се применат за повторување и утврдување на градивото. Исто така треба да се спомне дека претходното учење има тенденција да го блокира новото учење, но и новото учење може да го избрише порано наученото. Ова настанува заради сличноста на материјалот што претходно се знаел и оној што почнува да се учи, а е потежок. Најдобар начин во борбата против пречењето на сличниот материјал е ако се настојува ученикот или студентот да ги запазат сличностите и заедничките црти на старото и новото градиво и во текот на учењето ова да се нагласи. Јасно издвоените разлики помеѓу претходно наученото и новото градиво го спречуваат предизвикувањето на заборавање во најмала мера. Сепак треба да се знае дека сличностите кои можат да се препотпат и можат да предизвикаат по-пречување, овозможуваат и да сфатиме извесни односи од значењето на воопштување и донесувањето на заклучоци. Учениците или студен-

тите треба да ги увидуваат односите. Ако тие се способни да ги откриваат односите и да избришат воопштување тогаш тие можат да избришат трансфер т.е. пренесување на разбирањето за решавање на новите проблеми.

Кога материјалот за учење е долг и тежок се смета дека за учење е најефикасен досега комбинираниот метод. Вообичаено се препорачува ученикот да го чита материјалот во целина се додека во потполност не ја свати смислата на материјалот, со што може да се прочита еднаш или повеќе пати на повеќе делови, така да секој дел сочинува мисловна целина за себе. Во тој случај потешките делови може да се читаат повеќе пати. Ако деловите на кои е поделен материјалот се означат со броевите 1, 2, 3, 4 итн една од комбинираните методи би била ваква: прво се учи првиот дел (1) потоа прв и втор дел (1+2), па прв, втор и трет дел, заедно (1+2+3) и на крај сите четири дела (1+2+3+4). Оваа метода се вика директна репетативна метода. Друг вид комбинирана метода би имала распоред за учење на деловите на следниов начин: ученикот го учи првиот (1) па вториот (2) дел посебно па ги спојува (1+2), па третиот дел посебно па го спојува кон првите два дела (1+2+3), па четвртиот дел посебно па ги спојува со првите три дела (1+2+3+4). Оваа метода се нарекува прогресивно-репетативна метода. Ако имате потешкотии во совладувањето на материјалот, а поготово кога е обемен, најубаво ќе го совладате преку овие две методи.

Сузана Темелковска

ВТОРА ГЕНЕРАЦИЈА НА ОКЛОПНИ ТРАНСПОРТЕРИ

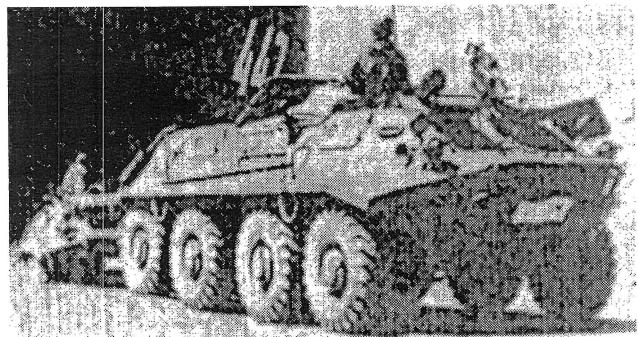
САД кон крајот на 50-тите години го произведоа оклопниот гусенички транспортер од затворен тип М-113 кој постана класичен преставник на својата генерација а во рамките на модификацијата се уште се наоѓа масовно во наоружувањето на многу земји. Тоа е едноставно лесно (10,4 транспортер) возило, амфибија кое е наменето за транспорт на мотострелачко одделение. Основна концепција на оклопните транспортери од втората генерација е лесно оклопените возила од затворен тип (во почетокот беа и отворена верзија но се напуштени). Основното вооружување начелно го сочинуваат 1-2 митралези, од кои еден е противавионски на подвижната купола. Сместајќи на погонско трансмисиона група е многу различно и може да биде напред (М-113) на средина на возилото (М-60) или позади (БТР-60) за погон се вградени 1 до 2 дизел мотори или бензински мотори. Кај гусеничарите погонот најчесто е на предните погонски тркала а кај возилата на тркала, зависно од бројот на погонските оски тип 4x4, 6x6 или 8x8 (првиот број значи број на тркала а вториот на колку тркала е погонот) во внатрешноста на возилото има, покрај 2-3 постојани члена на послуга, и место за уште 7-10 војници со цела опрема, во транспортерите може да се влезе одозгора (БТР-50) од страна (БТР-60) или најчесто влезот е од страна. Технички податоци: за М-113 маса (т) 11.156, послуга 2x11, должина mm 4863, ширина mm 2686,

висина mm 2500, оружје mm 12.7. најголема брзина на копно 67.59 km/m, на вода (km/h) 5.8 снага на мотор (KW) 194, нагорнина 60%, наклон 40% ров mm 1676, сид (mm) 625.

Податоци за БТР-60 ПБ. маса 10,3 t, послуга 2x10, должина 7220 mm, ширина 2825 mm, висина 2310 mm, оружје 14,5 x7.62 mm, најголема брзина - на копно 80 km/h, на вода 10 km/h, снага на мотор 132,4 kw, нагорнина 60%, наклон 40 %, - ров 2000 mm - сид 550 mm.

ОСНОВЕН ТРАНСПОРТЕР БТР-80

Оклопниот транспортер БТР-80 го задржува карактеристичниот изглед наследен од неговиот претходник БТР-70 и тој има 4 оски со погон на сите осум тркала а на задниот дел има еден реактивен хидрауличен мотор за движење во вода, телото на БТР-80 е изработено од заварени челични плочи а за разлика од БТР-70 подобрена е заштитата особено на предниот дел. Возилото е поделено на 3 дела: простор за екипажот, простор за војниците и простор за моторот. Екипажот се состои од возач, командир и управувач на вооружувањето во куполата сместени во предниот дел на возилото. За набљудување може да се користат перископите ТНПО-115 кои се наоѓаат околу отворите на покривот за набљудување во ноќни услови над отворот на командирот е монтиран еден ИЦ рефлектор ОУ-3. Просторот за војниците се наоѓа во средниот дел на возилото и во него се сместени седум вооружени вој-

ници. Во задниот дел на транспортерот се наоѓа просторот каде е сместен дизел мотор КАМ АЗ 7403 од 260 кс.

Општи податоци

Модел: БТР-80, екипаж; 3x7 борбена маса 13600 kg должина 7.650 mm ширина 2,900 mm висина 2,350 mm растојание на телото од земја 475 mm растојание на тркала на една осовина 2,410 mm растојание од прва до четврта осовина 4,400 mm пренос; рачен со 5 брзини напред и една за назад резервоар со гориво 300 l брзина на асфалт 80 km/h на макадам 20-40 km/h во вода 9.5 km/h автономија на движење на асфалтен пат 600 km на макадам 200-500 km во вода 12 часа околу 100 km совладува препреки ров 2 m вертикални 0.5 m, странични нерамнини 25 % мотор: КАМ АЗ 7403 осумцилиндричен турбопрехранивач дизел мотор со водено ладење кој развива 260 кс при 2600 вв.м. конфигурација на погонот 8x8. Вооружување на куполата 1xКПВТ и 1xПКТ, тежина на купола 800 kg.

Податоци за вооружување:

- борбен комплет на вооружување: 30 mm 2A72 (300 гранати - (2 реденика по 150, едниот со ПОО а другиот со ВЕРЗ и ВЕО проектили) 14.5 mm КПБТ 500 куршуми, 7.72 mm ПКТ, 2000 куршуми.

- Максимален ефикасан дострел на вооружувањето: 2A72, 2000 m. (со ПОО) 4000 m (со ВЕРЗ и ВЕО), КПВТ, 2000 m (1400 m воздушни цели), ПКТ 1500 m.

Тони Каевик

ЗА ПРАКТИЧНАТА НАСТАВА ПО ПРЕДМЕТОТ

В

С

Н

Војничкиот живот е приказна сама за себе. Хиерархијата и правилата кои владеат таму им се познати на многу од вас, а можеби и не. Таму се е строго пропишано, од утринското станување во 5 ч., појадокот, утринската фискултура, церемонијата на кревање на знаме и утринската смотра, претпладневната и попладневната обука, времето за ручек и одмор до вечерата и одењето на спиење во 22 ч. Така активно се опфатени 17 ч. од денот. Но и покрај тоа секој нов ден е поинаков од претходниот, поинтересен, понапорен, поисполнет.

Со тој начин на живот имаа можност да се запознаат и нашите колеги студенти во IV година на Институтот за Одбрана. Тие вообичаено секоја година, во месец Октомври престојуваат во касарната "Илинден" на практична настава. Практичната настава всушност ги опфаќа вежбите од предметот Воено стручна настава. Во вкупно 21 работни дена, колку што студентите престојуваа таму, успешно ја поминаа обуката која беше предвидена. Заедно со предметниот наставник Ванчо Кенков и двајцата капетани во АРМ - (Киро Калков и Тони Ангеловски, успеа да формираат вистински воен колектив т.н. "Студентски вод". Студентите уште од првиот ден беа запознаени со правилата на војничкиот живот и со задоволство ги прифатија и ги почитуваа. Активно се работеше и од тактичката обука во пешадијата беа обработени темите: постапка на војник во напад и одбрана, одделение и вод во напад и одбрана, митралеско и стрелачко одделение - нивен состав и постапки во напад и одбрана, извидување, постапки при НХБ - напад и сл. Студентите научија и дел од стро-

евата обука, начин на постројување и командување. Некои од нив можеа да се најдат и во улога на командири на одделение или пак командир на Студентскиот вод. Сето ова ќе им помогне на студентите за полесно разбирање на теоретскиот дел од наставата и за подготвување на испитот.

Во текот на практичната настава студентите ги запознаа оружјата кои ги должеа, нивните основни особини, и начинот на склопување и расклопување. Исто така, по повод доаѓањето на младата војска во АРМ се организира технички збор каде што присуствува и студентите. Тоа вушност е запознавање со сите родови и служби во АРМ, нивната опрема и начинот на нивно функционирање. Тогаш студентите имаа можност да го видат поголемиот дел од вооружувањето и опремата со кои располага АРМ и да добијат детални објаснувања за нив.

Последните денови од практичната настава беше организирано и боево гаѓање на кое студентите покажаа одлични резултати, за кое, се разбира претходно имаа детално подготвување и вежбање. Последниот ден беше организирана традиционалната закуска на која беа поканети

и присуствуваа претставници од Министерството за Одбрана, од Институтот за Одбрана и од командата на касарната "Илинден". Тогаш им беше изразена благодарност за организирањето и изведувањето на наставата. Студентите имаа можност да поразговараат со присутните гости за прашања кои ги интересираат да разменат свои мислења и искуства за работата, школувањето и перспективите за вработување.

*За да навлеземе во сушина-
та на оваа практична настава раз-
говаравме со Ванчо Кенков предме-
тлен наставник по предметот "Вое-
но стручна настава".*

ВП: Кои се целите за изведувањето на оваа практична настава?

Кога зборуваме за целите на изведувањето на практичната настава претходно би кажал нешто повеќе за предметот "Воено-стручна настава". Предметот се слуша во VII и VIII семестар, а во својата наставна програма покрај теорискиот има применет дел. Во првиот дел (теорискиот) студентите теориски ги изучуваат родовите и службите во АРМ, нивната организациско-формациска структура и АРМ и на некои странски армии, начелата на употреба на еди-

ниците во борбените дејства и употреба на истите.

Бидејќи применетиот дел бара посебни услови за изведување, испитот се изведува во касарната "Илинден". Пред малку кажав што изучуваат студентите во теорискиот дел на наставата од тука и произлекуваат и целите на практичната настава како што се:

- студентите да практично се запознаат со организациско-формациската структура на АРМ, бидејќи истите се организирани во студенчки вод и живеат како дел на една тактичка единица

- практично да се изведат одредени теми од наставниот план каде студентите се ставени во улога на к-дир на одделение, к-дир на вод и војник.

- методски да се оспособат за изведување на тактичката обука во рамките на тактичката обука на единиците на АРМ.

- да видат како сето тоа изгледа во простор односно на маневарско земјиште

ВП: Бидејќи студентите имаат целодневен престој во касарната дали можете да ни кажете нешто повеќе за сместувањето, исхраната и сл. на студенти?

Како што е познато практичната настава се изведува во касарната "Илинден" каде студентите се сместени во простории во кои престојуваат војници. Со самото доаѓање во касарната студентите задолжуваат војничка униформа, опрема и оружје. Сместувањето е во простории кои се претходно уредени и опремени. Кога велам опремени и уредени мислам на тоа дека им е даден цел спрат на користење на кој се сместени само студентите. Бидејќи во групата има и колешки-студентки за нив е обезбеден посебен дел од спратот каде имаат посебни санитарни простории, купатило спална и училиница. Во другото крило се сместени

колегите кои ги имаат истите услови. Од првиот ден по доаѓањето студентите се ставени под к-да на к-дантот на касарната што подразбира потполно почитување на дневниот распоред на работното време во касарната.

Што се однесува до исхраната можам да кажам дека исхраната и просторијата каде што се хранеа студентите беше навистина посебно подготвена, а секојдневно имаше избор од три јадења за ручек додека доручекот и вечерата се класично со едно јадење. Студентите во касарната престојуваат од понеделник до петок, а од петок после ручек до недела до 22.00 часот си одат на "викенд" дома.

Сакам да нагласам дека студентите се задоволни од условите за живот и работа како и од исхраната во касарната.

ВП: Каков наставен кадар беше вклучен во изведувањето на практичната настава?

За изведување на наставата покрај мене се вклучени двајца офицери, к-дир на водови кои ја изучуваат тактичка обука. Оваа година тоа беа капетаните Тони Ангеловски и Калков Киро. Да не се повторувам со колешката која претходно кажа кои содржини практично ги изучуваат, сакам само да додам дека покрај практично изведената настава старешините и методски ги оспособуваат и ги подготвуваат студентите за изведување на одредени теми од наставата.

Старешините кои ја изучуваат наставата беа максимално подгответи што им овозможи на едно квалиитетно и на едно високо ниво да ја изведат целокупната настава.

ВП: Во колка мера оваа практична настава ќе им помогне на студентите во подготвувањето на испитот Воено стручна настава?

Кога станува збор за тоа во колка мера оваа практична настава

ќе им помогне на студентите во подготвувањето на испитот "Воено стручна настава" јас само би потсетил на тоа што го кажав на почетокот дека предметот се состои од теориски и применет дел. Самото тоа укажува дека без оваа практична настава како ја нарекуваме нема да можат да подготват дел од предметот.

Меѓутоа покрај тоа оваа практична настава во многу им помага на студентите полесно да ја следат наставата од теорискиот дел. Сето тоа им овозможува полесно и поквалитетно да се подготват за испит иако е предметот обемен.

ВП: За крај ќе побараме ваше мислење околу начинот на организацијата и изведувањето на оваа практична настава за во иднина.

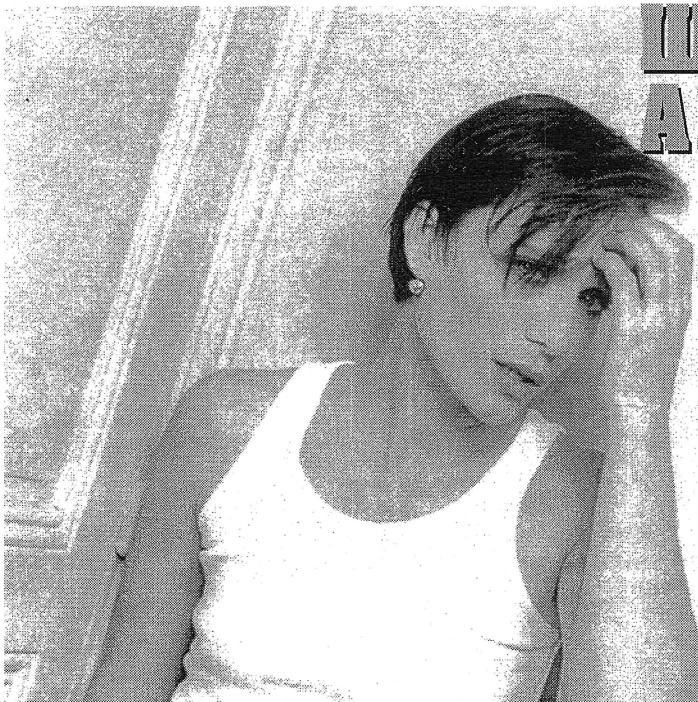
Сега за сега, што се однесува до организирањето и изведувањето на практичната настава, ќе се изучува како и досега. Кога го велам ова имам предвид тоа што наставната програма не се менува исто и условите во кои се изучува практичната настава мислам на касарните и единиците на АРМ. Меѓутоа секоја година практичната настава се осовременува со нови содржини како што се осовременуваат единиците на АРМ, не само физички туку и теориски, со нови сознанија и содржини.

За крај сакам да се заблагодарам на Министерството за Одбрана без чија сесрдна помош и организација наставата неможеше да се изведе, потоа на командантот на касарната "Илинден", пол. Поповски и неговите старешини кои во секој поглед ни помагаат и излегуваат во пресмет.

Благодарејќи на оваа соработка, која верувам и понатаму ќе продолжи и продлабочува, студентите се здобиваат со нови сознанија и содржини кои ќе им користат во понатамошното студирање.

Д. Митревска и О. Ристовски

ШТО Е АМНЕЗИЈАТА?

Најшироко прифатено гледиште за амнезијата е тоа дека таа претставува пореметување на репродуктивните функции, и се стреми кон нивно целосно уништување. Но овде не станува збор само за чисто функционално пореметување на репродуктивните функции т.е. психичко пореметување, туку и за органско пореметување. Амнестичките појави се последица на промените на самата свест како целина, а не на поедините свесни функции.

Амнестичките појави во нормалниот психички живот можат да се појават во будна состојба, во сон и во хипноза. Во будна состојба амнестичките појави не се толку изразити; Ни се случуваат во секојдневието на пр. кога се возбудиме наеднаш, при страв, преголемо изненадување, тогаш мислите ни се "прекинуваат" и настанува репродуктивна немоќ. Тогаш мислите не се појавуваат во свеста, ниту јазикот е способен. Репродукцијата е потполно оневозможена и немаме никаква причина оваа појава да не ја наречеме амнезија. Најобична појава на амнезија.

Амнезијата е и расеаноста, и виша форма на расеаноста е антероградна амнезија кое претставува состојба на свеста кога индивидуата станува неспособна за примање нови впечатоци. Амнестичките појави на сонот се многу поизразени. Зaborавањето т.е. исчезнување на сонуваниот материјал од свеста, особено она од длабокиот сон обично е секојдневна појава. Способни сме да ги репродуцираме само оние содржини од "лесниот" сон, додека од содржината од длабокиот сон останува само по некоја одломка. Во будна свест репродукцијата на сонуваниот материјал е оневозможена, но во повторен сон таа е воспоставена, со што може сонот од една ноќ да се продолжи наредната ноќ или по извесно време. Исто така репродукција на сонуваниот материјал може да се предизвика и во хипнотичка состојба.

Со слични, но само со помаркантни амнестички појави, како и кај обичниот сон, се среќаваме кај хипнотичкиот сон. Од хипнотичкиот сон потекнуваат два вида амнезии: обична т.е. која е последица на менталната длабока промена во со-

стојбата на свеста, но на хипнотизираниот не е сугерирана. Ова настанува во I стадиум од хипнозата и "сугерирана" амнезија која може да се појави и во вториот стадиум од хипнозата, каде се сугерира за заборавање на извесна психичка содржина на хипнотизираниот.

Предизвикувањето на амнезијата на овој начин слична е со предизвикувањето на негативните халуцинацији, кои во хипнотичкиот сон се предизвикуваат со слични влијанија, но тие се ограничени во време додека хипнозата трае.

Амнестички пак појави кои се јавуваат во "абнормален" психички живот (т.е. психички живот кој отстапува од "просечниот"), се стални придржнички на две душевни појави епилепси и хистерии. Телесните симптоми на епилепсијата се слични со она што се добива при директно пореметување на мозочната кора т.е. надворешни повреди, запаление на мозочната обивка. Кај епилепсијата настануваат асоциативни и репродуктивни пореметувања па дури и супримирање на целокупната свест - епилептичка несвесница. Хистеријата ја следат со сема аналогни појави.

Покрај амнезијата која претставува изгубена способност за памтење која може да е целосна - ништо да не се сеќава и парцијална - да не се сеќава на дел од животот, постои и хипомнезија и парамнезија. Хипомнезија е пореметување каде не може порано научениот материјал да се обнови или да се научи нов. Парамнезија пак претставува пореметување каде се јавува лажно сеќавање, човекот е убеден дека доживеал нешто што вистински не го доживеал.

Билјана Анакиева

КАКВО ВЛИЈАНИЕ ИМААТ СОЦИЈАЛНИТЕ ФАКТОРИ ЗА РАЗВОЈОТ НА ЛИЧНОСТА

Формирањето на личноста се остварува под влијание на социјалните фактори. Па затоа често се вели дека личноста освен што е психолошка туку е и социолошка појава, дека е резултат на влијанието на социјалните фактори на биолошки дадена основа. Социјалните услови, а пред се контактот со луѓето и производите на човековата активност, се неопходни да би се единката развила во хумано суштество.

Голем е бројот на различните видови социјални фактори, кои влијаат врз формирањето на личноста. Меѓу нив поважни се: семејството, училиштето, групата на врсници, роднините и пријателите со кои детето доаѓа во контакт како и културата во која расте и живее детето.

Улогата на семејството. Најголемо значење за формирањето на личноста им се препишува на семејството, поточно – односите во семејството и положбата што детето ја има во него. Условите на семејниот живот во првите години од детството се одлучувачки за тоа во каква личност ќе се развие и каква ќе биде во текот на животот. Во стручните литератури се нагласува значењето на детството за развојот на личноста, а пред се детето треба да има чувство на сигурност, да чувствува дека родителите се грижат за него и дека го сакаат. Недоволната грижа за детето или непостојаната љубов спрема него може да резултира со појава на несакани особини како што се: агресивност, непријателски став спрема околната или повлече-

ност во себе и пасивност. Значи добрата атмосфера во семејството и љубовта спрема детето се многу важни за развојот на личноста. Исто така и воспитувањето е една од важните причини во развојот на личноста. Меѓутоа не треба да има преголема строгост спрема детето бидејќи може да доведе до несакани последици. Но, може да се каже дека освен периодот на раното детство, и доцниот период во животот е од големо значење за развојот на личноста. Така на пример, ако родитеците не им признаат на децата право на одредена независност, давање на слобода може тоа да има последици кои можат да се манифестираат во агресивност и повлекување во себе.

Влијание на училиштето. Важен социјален фактор е и училиштето. Во училиштето систематски се продолжува и развива процесот на интелектуалниот, емоционалниот и социјалниот развој започнат во рамките на семејството. Училиштето е важно за развојот на детето пред се што поаѓањето во училиште претставува доаѓање во нова средина во нови и поинакви односи, различни од односите во семејството. Детето е принудено да развива чувство на одговорност да учи и да создава различни односи со други личности. Од големо значење за развојот на одредени особини на личноста е наставната програма која што училиштето настојува да ја оствари. Исто така важна е организацијата на училишниот живот како и личноста на учителот. Учителите како и родителите претставуваат модел на детето за

развибање на некои особини.

Улогата на врсниците. Како и претходните т.н. фактори така и овој е од големо значење за личноста правилно да се развие. Воопшто дружењето претставува значително важно средство за социјализација на индивидуата. Тоа придонесува за да се развие дружењето меѓу децата, усвојување на нови социјални ставови, ексцентрично однесување и чувство на независност. Групата на врсници значително влијае на тоа што момчето и девојчето тежнеат да го остварат, што ќе им биде идеал. Посебно е важно влијанието на развојот на интересирањата, на начинот на однесување, одмирање и забавување и начинот на зборување и изразување.

Културата и личноста. Секоја единка се развива во одредена заедница, која има свои правила и свои свакања за многу важни прашања од животот. Обичаите и навиките на однесување карактеристични за некоја заедница, ставовите, вредностите и верувањата кои се израз на друштвената структура, како и различни односи и институции кои постојат во заедницата ја сочинуваат културата на заедницата. Помимот култура е мошне широк и неодреден поим но сепак може да се каже дека многу влијае врз развојот на личноста.

На крај можеме да кажеме дека социјалните фактори се тие што имаат одлучувачко значење за правилен развој на личноста.

Мануела Накова

ТЕРАПИИ КОИ ПРИДОНЕСУВАТ ЗА ЛЕЧЕЊЕ НА ДУШЕВНИТЕ ЗАБОЛУВАЊА

Душевните заболувања, заедно со неврозите претставуваат болести на човекот. Голем е бројот на ваквите заболувања, и се поголем е бројот на психозите (тешки душевни пореметувања) и неврозите. Долго време се сметало дека душевно болните луѓе се опседнати со зли сили, демони или ѓаволи. Со таквите оболени се постапувало нехумано. При тоа користени се молитви, а честопати и се пристапувало и кон малтретирање на болните, за да се избркаат злите духови или ѓаволи, или пак биле преинущени на својата судбина. Дури во 19 век преовладува мислењето дека душевните пореметувања се исти како и разните телесни оболувања.

Постојат повеќе постапки и средства за лечење на овие заболувања. Меѓу нив може да ги вброиме двата вида на лечење и тоа: физиолошко лечење при што болеста се лечи со физички и хемиски средства кои непосредно влијаат на физиолошките промени во организмот и лечење со психолошки средства при што терапеутот, оној кој што лекува, настојува да влијае на болниот, преку контакт со него, со кој што ќе се овозможи да го промени својот однос спрема другите и своето сфаќање за стварноста.

Најраспространета постапка на лечење со психолошки средства е психоаналитичката терапија што ја започнува Фройд. Оваа терапија поаѓа од сфаќањето дека причината на душевната болест е некое конфликтно доживување, пред се од дет-

ството, кое предизвикало тежок душевен стрес. Терапеутот настојува со упорна работа со болниот да дојде до несвесниот дел од неговата личност. Основна техника што се применува е техниката на слободни асоцијации.

Постојат и многу други видови на психолошки терапии. Една од нив е т.н. недирективна терапија што ја воведува Роџерс. При оваа постапка терапеутот настојува да го поттикне болниот сам да ги изнесува своите тешкотии и сам да дојде до нивните причини и сам да ги отстрани. Терапеутот стои во позадина и од време на време го сумира она што болниот во текот на постапката на лечење го соопштува.

Една од постапките што во последно време се користи е групната психотерапија. Користејќи ја оваа постапка поголем број од пациентите истовремено, под раководство на терапеутот ги изнесуваат своите тешкотии и дискутираат за нив. Групната психотерапија поаѓа од тоа дека основен знак на душевните заболувања е пореметен контакт со другите луѓе, и дека главната цел на психотерапијата е болниот да успее реално да ја оценува својата средина и со неа да воспостави по-добри односи. Се претпоставува дека болните ќе успеат во тоа доколку дојдат до сознание дека не се единствени што имаат такви тешкотии и пореметувања, и дака постојат и други личности со слични потешкотии.

Последните години се прават обиди да се применат многу нови психотераписки постапки. Од нив може да се истакнат две и тоа: терапија на однесување и егзистенцијална психотерапија.

Сите овие постапки при кои лечењето се спроведува со оставување на непосреден контакт помеѓу терапеутот и болниот се викаат советување.

Мануела Накова

Демократија или слобода на болниште човеки

Во последно време ме мачат многу работи, што секого понекогаш го мачат. Имам безброј прашања, и се обидувам да одговорам на нив. На пример, не ми е јасно зошто во последно време се прават филмови за крајот на светот? Зошто кога заборувам дека човековата природа е зла, дека човекот ќе се уништи заборувам за нешто надвор од мене? Тогаш не сум човек? Или човек сум кога ми одговара епитетот? Или и тоа е во човековата природа? Го знам одговорот или се правам "паметен", како што велам за другите кога нешто ќе кажат?

Се прашуваш што не е во ред со Македонија или со светот или со другите луѓе. Па нели и ти си дел од Македонија и од светот. И ти си човек. Се што се случува е поврзано и со тебе, и ти учествуваш во тоа. Не се другите лоши, а ти добар. Не се другите добри, а ти лош. Сите сме и добри и лоши.

Критики и обвинувања - како да се скрши илузијата на предрасудата? - Но зошто воопшто да се направи такво нешто? И дали е "добро", тоа што се пропагира дека е "добро" а секојдневно го менува обликот? Да почнам поконкретно. Едно првче од "актуелниот живот" ми задава проблеми. Поим кој е причина за голем број парадокси, во македонското секојдневие, избезумено од вртоглавото патување низ времето низ црна дупка.

Што е демократија?

Најчесто овој поим го дефинираме како слобода. Потеклото е античко (како што некој од нас знае) и значи владеење на народот. -Тука се отвараат многу прашања. На пр. колку стварно на народот може да му се дозволи да владее? Пред се не асоцира ли тоа на хаос? Психологијата на толпата е колку толку изучена - Хитлер го користел тој прин-

цип. Најлесен безсрамен начин на манипулација. Не си помислил ли некогаш дека некој сака да се однесуваш баш така како што се однесуваш. Особено кога мислиш дека си "свесен" за разлика од другите. Денес во Македонија се употребува најочигледниот и доста познат принцип "Раздели па владеј". Помисли за момент колку ти е главата полна со предрасуди кон "стадото" "толпата", "едноумието", на оние другите "братство единство", "две глави се подобри од една", "своето не го даваме, туѓото не го сакаме". Сега имаме нови кои се во целосна спротивност на последното: "cool", "teenager", "go west", "самостојност", "индивидуалност", "независност", "свое мислење". Зар не е исто кога е различно. Поточно кога неконвенционалното станува конвенционално и тоа е конвенционално. Кога сите се трудиме да мислим различно, мислиме исто како другите т.е.

"различно". Но различната амбалажа односно она површинското предизвикува привидно задоволство кое е исто така површинско. Едноумието и вака и така постои но поентата е да го прифатиме позитивно, и така да го искористиме.

Како може народот да владее кога не постои норма, вредност, идеја која ќе ги елиминира нечистите, нездравите, бескорисните, лукавите, лошите, привидно привлечните, штетните но заразни мисли на поединците. Кој ќе не заштити од нас самите.

На едно место сретнав: "Democracy is only because everyone wants others to share the blame". Значи Американците немаат толку привлечни дефиниции за нивната идеологија.

Да се вратам на "слободата". Е. Фром земајќи го Марксистичкиот модел на развојот на општеството ги разгледувал осаменоста и слободата во склоп на одредено општество. 1. Робовладетелското општество: нема слобода, нема осаменост. 2. Феудалното општество: поголема слобода, поголема осаменост. 3. Капиталистичкото општество најголема слобода најголема осаменост поради која луѓето се групираат во различни општествени групи префрлајќи ја одговорноста и повторно се сведу-

ваат на ниво на робови. Како одговор Фром ја нуди самоактуелизацијата за чие достигнување пак Маслов смета дека е потребно претходно да се задоволат многу други мотиви. Тука сега би ги спомнала егзистенцијалистите кои не го заборавиле иманентното значење на поимот "слобода", а тоа е одговорност. Можеби некој на ова ќе каже дека сака да е слободен за да нема одговорност, но тука е и парадоксот. Избирајќи ја слободата сносам одговорност за својот избор, а колку сум свесен за тоа, тоа е друг проблем значи егзистенцијалистите велат дека човекот се рафа со право на избор и одговорност за тој избор. Првото нешто што човекот го избира е дали ќе избира и ќе биде одговорен или ќе остави општеството да бира и ќе ја префрла одговорноста (што всушност важи за најголемиот дел од човековата популација).

Што значеше поимот слобода во СФРЈ?

Колку што се сеќавам нејзината цена беше платена со крв. Таа беше братство единство, хуманост, мир, гулави, штафета, труд.....

Колку им требаше на "западњаците" да ни го преименуваат тој поим, менувајќи ја со тоа и целокуп-

ната негова структура, лекувајќи си ги фрустрациите врз нас? А колку нам ни требаше да го замениме нашиот стар идол со нов? Зар Клинтон е подобар од Тито? И не е ли срамота да плукаме по идеологијата која градеше автопати со песна, која пошумуваше со радост, која ја сакаше својата татковина, а беше слободна?

Во Југославија бевме Југословени, а сега сме: македонци, албанци, турци, роми, власи, срби... Кајде е нашиот идентитет? Фиктивниот Александар Македонски како основа, а масовната американализација како натамошен развор. А и Америка е фиктивна. Ја знаеме само од ТВ и муабети (барем поголемиот дел од нас). Суштината на проблемот е всушност цената на вистината. Дали ќе дозволиме да ни кажуваат од надвор што да мислиме; што да сакаме; како да се однесуваме; како да перцепираме или веќе еднаш ќе почнеме да се сакаме, да се цениме како држава чиј дел сме ние самите, и да си веруваме еден на друг алудирајќи на вредностите на заедницата бидејќи сите живееме на иста планета, сите имаме одговорност за неа и да разбирааме дека не не прави општеството нас туку ние го правиме општеството.

Еве уште една дефиниција за демократија.

Демонкратија. - Мистицизам кој постои во секојдневниот живот, во историјата, па и науката е на некој начин мистична кога би ја разгледале подлабоко.

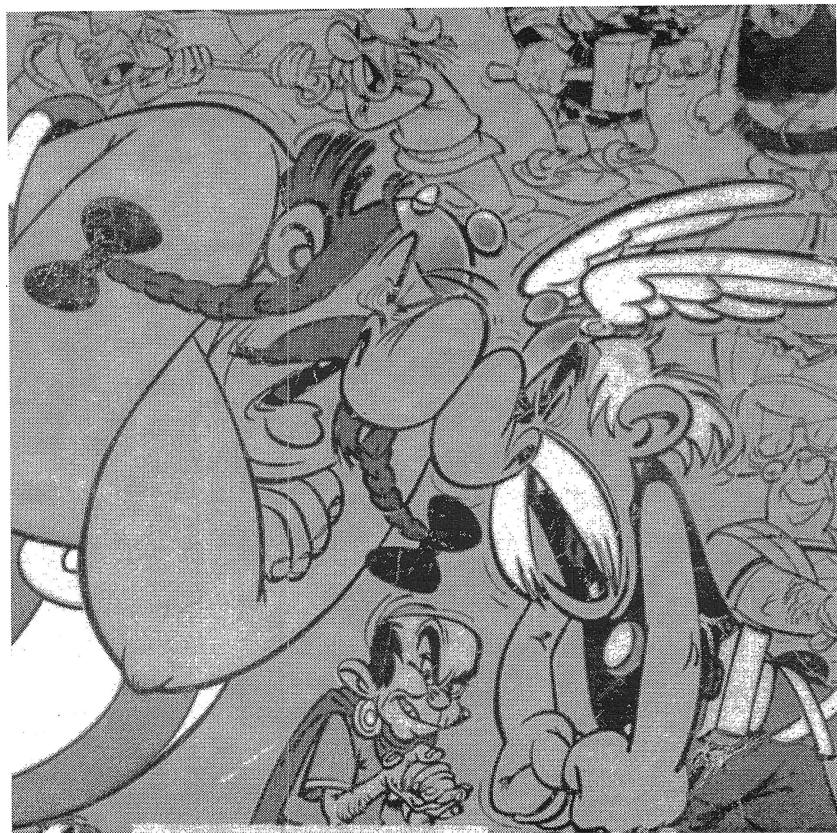
Луцифер се побунил против Бога, зашто и тој сакал да биде "голем" како него т.е. се возгордеал. (Тоа го знаеме). Но како почнува борбата? Постои еден сегмент кој не е толку познат. Луцифер сакал да докаже дека човекот може да живее без Бог (Може да биде слободен) поради што бил претеран на земјата (а не во пеколот) да ја докаже својата теорија. И сеуште ја докажува:

Имаме слобода да критикуваме бидејќи не сме способни самите нешто да направиме, да кажеме што мислиме, а тоа обично е незадоволство како противтежа на некогашното Југословенско задоволство (како то гаш да не можевме да кажеме што мислиме). Разликата е само во лицемерието. Тогаш не моравме да кажуваме бидејќи знаевме дека нема ефект, а сега само се фрустрираме со идејата (илузијата) дека треба гласот да ни се чуе во толпата која вришти. Гледај си за себе но преку општеството, и само преку општеството, преку заедницата во која што живееш. Исус рекол: "Не прави му го на другите она што не сакаш тебе да ти го прават". Добрината и честноста ја има во секој од нас само уште е потребна одговорност.

Америка дојде и рече "Бидете без предрасуди, толерантни и пацифисти, (што отсекогаш сме биле), предизвикувајќи го ефектот на "забрането овошје" така што сега сме: со предрасуди за предрасудите, со највисока вредност афторитативност и Едипов комплекс кон тато Америка поради мама Југославија.

Тоа е исто кога од височина му кажеме на некој "не гледај долу" тој сигурно тоа прво ќе го направи, или кога на адолосцентот му се вели: "не се дрогирај" - најдобар начин да го ставиме во искушение.

Така во Македонија се разви култ на предизвикување внимание, појавување на ТВ, поседување на материјални добра, издржливост на гласните жици Макијавелизам како основен закон, параноја, безнадежност, трагање по идентитетот, да се биде различен по секоја цена. Не македонче туку македонец. Македонија во адолосценција. Ќе успееме ли да созрееме? (Но тоа не значи да се отуѓиме). Луѓето се сеуште истите, и секогаш ќе бидат. Свесни се донекаде за тоа што се случува но не знаат како. Плашејќи се од стампедото му се приклучуваат. И тоа

отсекогаш било така, тоа е добро но насоката е погрешна. Би ја употребила доста експлоатираната реченица: "Think globaly act localy", а може да гласи вака: "мисли колективно, дејствувај индивидуално". Уште еднаш ќе повторам. Ние сите сме човекот. Да се обидеме да бидеме оној добриот (што не е патетично). Секој од нас сноси одговорност за се што се случува, колку и да не е свесен за одговорноста таа е тутка и секогаш ќе биде. Затоа кога некој се труди да направи нешто или кога е чесен не исмевајте го. Едно задоволено его не значи ништо за планетава. Комунизмот е совршено општество но му фалеше одговорност и свест. Да ја искористиме демократијата, не за катарза, туку за селектирање на позитивните страни од двете општества. Да ја искористиме можноста. Сега очите ни се најтворени, не треба ни сила да се вртиме само кон запад. Што е добро кај нас?

И уште ова ќе го додадам. Значи дека навлегов во противречност. Ја искористив демократијата за да го искажам своето мислење кое всушност е против таа иста демократија која ми го нуди тоа.

Значи јас мислам дека не треба секој да кажува што мисли. Треба да постои вредност. И знам дека некој од вас кои ова ќе го прочитаат ќе каже и критика. Јас претходно би го потсетила да се запраша дали е тоа поради тоа што апсолутно не се слага со мене или е тоа поради навика за критикување или тенденција за закачување за збор, поточно фиксирање на негативностите кај другите за сопствено возвишување. Јас не мислам дека сум добра туку сум само дел од тебе.

И на крајот да се вратам од каде што почнав. Американците правеа и филмови за војна со Русија и ја победија со тие филмови. Која им е целта денес?

Билјана Кочоска

МИЛАНО

Kако најзначаен индустриски и трговски центар после Рим, најголем град во Италија, Милано е главен град на италијанската покраина Ломбардија.

Градот е основан во IV век п.н.е. и неговото античко име е Mediolanum. Во средниот век е еден од најистакнатите стопански, политички и културни центри во Италија, но и главно средиште на италијанската ренесанса. На 8 септември 1943 година, по бомбашкиот напад од германските трупи, градот бил мизерно разрушен. Лекувајќи ги раните предизвикани од војната, реконструиран во грандиозен облик, како предвесник на културата, а на прво место и

во економијата и индустријата, Милано како никогаш порано, е сцена, театар во кој е собран целиот италијански живот. Милано има 1.665.000 жители, за кои живеењето во далечната периферија не е повеќе живот, бидејќи нема големо значење од спротивното, а тоа е животот меѓу сидините на античкиот град.

Разгледот започнува со "срцето" на градот, а тоа е прочуениот плоштад дел Дуому, кој на проектот од Џузепе Менгони, бил основан во овој век. Во просторната отвореност на плоштадот, во неговата сенка величествено, во готски стил, се издигнува најимпозантниот споменик, црквата Дуому. Градбата на црквата

ја започнал Симоне да Орсеницо, во 1386 година, а била завршена во периодот од 1805 до 1809 година. Бројните фигури на светците даваат живост и убавина во внатрешноста на црквата. Во рефекторијатот на катедралата се наоѓа прочуеното дело на Леонардо да Винчи, "Последната вечера". На врвот на црквата се наоѓа позлатената "Мадонина", статуа, која станала симбол на Милано и била отпеана во многу песни.

Илјадниците мали градби и скулптури на плоштадот Дуому, погледнати од далечина, наликуваат на нежна чипка, извезена во каменот. Во центарот на плоштадот, се наоѓа коњаничкиот споменик на Виторио Емануел II, кој го изградил Ерколе Роса во 1896 година.

Најзначајниот археолошки музеј, е најпознатата оперска кука "Скала" со интересен театрски музеј. Во 1717 година, изградена на местото каде што се наоѓала црквата Св. Марија дела Скала, Миланска "Скала" на 3 август 1778 година го добила "Европското признание" од Антонио Самори. Како најголем храм на италијанската лирика, Миланска "Скала" има најакустична сала во светот и во неа се изведуваат најпознатите оперски претстави.

Разгледот на градот продолжува кон библиотеките Амбростиана и ди Брера, галериите Виторио Емануел и Брера, спомениците на Џузепе Верди, Леонардо да Винчи, многубројните цркви и плоштади, кои секој посетител го заробуваат во нивниот шарм и импозантност.

Престојувањето во Милано, е единствено и неповторливо доживување. Убаво декорираните продавници за облека во "центарот на светската мода", го пленуваат срцето на секој посетител, кој пред заминување, ја закажува повторната средба со овој божествено привлечен град.

Ренато Пейелуѓоска

ТЕМПЕРАМЕНТ

Многу важна особина на личноста претставува и темпераментот покрај карактерот и способностите. Со темпераментот означуваме колку лесно, колку често, со кој интензитет и со кое траење се јавуваат осетувањата како и тоа кој емоционален тон се јавува почесто дали емоциите на пријатност или емоциите на не-пријатност. Тој е предиспозиција за начин на емоционално реагирање, но не се прикажува само начинот на емоционално реагирање на поединецот туку и брзината, моќта и траењето на сите активности на поединецот. Темпераментот всушност е карактеристичен начин на реагирање на различни дразби и ситуации на поединецот.

Најпозната и најширената класификација на темпераменти, а воедно и најстара е класификацијата која ја дал грчкиот лекар и филозоф Хипократ. Според него има четири типа темперамент: колеричен, сангвиничен, флегматичен и меланхоличен темперамент. Основни обележја на овие типи темперамент се следните:

Колеричен темперамент се карактеризира сојаки осети, се решаваат на акција и често возбудување. Овие типови луѓе често и лесно се лутат и лесно и силно ја манифестираат својата лутина, па затоа често доаѓаат во судар со другите луѓе. Го карактеризираат ијаки и нагли реакции.

Сангвиничен темперамент наоѓаме кај човек кој брзо реагира и чувствувањето не ејако и не трае долго. Лесно го менува расположението, брзо поминува од негативно расположение во позитивно, а склон е на ведро расположение. Го карактеризираат брзи но послаби реакции.

Флегматичен темперамент поседува онаа личност која реагира поретко, со спори реакции и со слаби осети и слаби чувствувања кои се слабо манифестираат. Тоа е правило мирен, сталожен, слабо осетлив и слабо-движечки човек. Го карактеризираат слаби и спори реакции.

Меланхоличен темперамент поседува личност која ретко реагира, но кога реагира тоа го прави со интензивно чувствување кое долго трае. Реагира пред се на она што е се во врска со неговата личност. Тешко се одлучува, слабо се движи, со непријатни чувства, чувствува трага и загриженост. Реакциите му се спори, ретки но јаки.

Сигурно секој од нас ќе си го препознае својот темперамент во некој од овие класификацији. Но повеќето темпераменти како да претставуваат мешавина од четирите типологии.

Оваа поделба Хипократ ја прави врз основа на одредени видови

телесни течности. Ако преовладува жолчка - имаме колеричен темперамент, ако преовладува крв - сангвиничен темперамент, ако преовладува слуз - флегматичен темперамент, ако преовладува црна жолчка имаме меланхоличен темперамент.

Според пак познатиот психолог Павлов, флегматичниот тип на темперамент дава повреден друштвено пожелен и корисен тип отколку меланхоличниот тип на темперамент. На него му одговара послаб тип на функционирање на нервниот систем, па личноста е неактивна, апатична и за друштвен живот и напредок неважна и некорисна.

Темпераментот зависи во голема мера од наследувањето, некои во потполност го сведуваат на наследување, а други дека и условите во средината во која човекот живее има влијание врз формирањето на темпераментот на единката.

Билјана Анакиева

За тебе младино,
со почит
Митрушевска Персида
Зборувај тивко,
по малку напевно
но зборувај така
да неможе човек
да не се подзаслушне
во твојот глас
О, младино!
Се насетува и греје
оној оган во твоите гради,
жеден и жelen,
да се натопи
со капките на мудроста
на Големите луѓе,
И твори!
И биди силна!
Голема си и ти.
Те има
и постоиш на секаде.
Секаде човек
може да те сртне.
Наликуваш на мозаик,
расфрлена...
Но, ти си таа, младино
Една
и иста.
Иста си - каде и да си.
Носиш во себе жар и жед
за мудрост,
за свесност,
за дејност...
Зборуваш и јасна си.
Продираш во сечии срца.
Не го криеш своето лице
во пазувите на прадедовците.
Само своја си
и громогласна.
О, младино!
Градиш живот за себе
и живот за сите
во песна,
во стих,
во збор...
Толку, гордо и прекрасно е
за лутето покрај тебе,
зашто даваш се за нив.
Со развеана грифа,

забрефтано се втурнуваш
по врвите на мудроста
да покажеш,
да докажеш,
да достигнеш;
за да бидеш војсководец
на овој,
на ова,
на тие... за
културно обликување.
Биди неимар!
Обликувај ги нејасните,
невидливите.
Води ги слепите,
покажи им го патот
на глувите.
Гради свет!
Нов свет за себе,
за нив,
за тие,
и оние по тебе.
О, младино!
Оставај траги од
твоите малечки стапала
за оние, во утробите што се,
да знаат - да не залутаат.
Трасирај им го патот.
Со отворени ноздри
го вдхнуваш во себе
сјајот на утрешнината,
со надеж и желба,
со чедност.
За своите брака,
за својот народ
од тврдост - за мекост
од вкочанетост - за топлина
од штурост - за убост.
А колку силно е
подземното бучење
на таа верба што ја даваш,
О, младино!
Како недоловливо бие пулсот
на таа твоја борба,
овенчана, со мугрите на мудроста.
Ти ги држиш конците во свои раце
Предводник си на убавините
создадени од искона,
осветлувајќи го со нив
патот кон иднината,

во чест на минатите
и оние
кои штотуку ќе дојдат.
О, младино!
Духот ти е непобедлив!
Благословена да си,
зашто носиш
брех на старец,
и радост на дете
единовремено...
Светол нека ти е патот!
Носталгија
Ги чуваш ли уште,
моите воздишки под пазуви?
Ти танцуваат ли сеуште,
моите шепоти по усните?
Те скокоткаат ли предзаспивно
моите желби, на врвот од прстите?
Кажи >>да<< - ако е вистина.
И јас ќе долетам
како утро,
како прва мугра
во твоите темнини.
И ќе те љубам
до вечност.
На сонцето
Трчав утрово кон сонцето.
Долго и мачно беше трчањето.
Снемав здив, но
желбата ме водеше. Го стигнав.
Не го допрев. Само му се
приближив.
Чекоревме еден покрај друг.
Се задоволив и со тоа (делумно).
Можев да го допрам,
ми беше на дофат на рака,
но се плашев да не се изгорам
повторно.
Светеше со некој чуден - нов сјај;
или можеби не светеше. Ме заледи.
Но, утро беше!
Сеедно...
Сепак, среќна сум
иако со само една капка во дланка
од големото море на желби,
кон него,
кон моето сонце!

Стиела Пијанманова

МЛАДА НЕВИНОСТ

Се отвараат крavите очи
и гледаат заслепено во светлината
на недопрената млада звезда
со треперлива насмевка.
Блеска телото на млада девојка
во бескрајна зелена шир.
Нежни канџи го зграпчија пленот
кој беше толку посакуван.
Ја снема иконата
која беше толку света.
Избледнеа ветувањата.
Се споја две невини тела.
Стравот ги совлада сите полиња,
дотогаш добро чувани.
Се разгоре искра
која жареше
само за љубов
и слатки задоволства.
Нејзиното тело
блескаше во неговите ненаситни
очи,
а тој крavо гледаше
и се обликуваше
на ретката убавина.
Нивните срца беа исполнети
и стоплени од топлината на
љубовта,
од тивките воздишки на
задоволството.
Конечно се бореа за крај
во миговите на пурпурот.
Конечно ги совладаа емоциите.

Каменка Динова

ПОЧЕТОК И КРАЈ

Ако овој живот
е река - невратка,
а смртта бескрајно море од солзи
тогаш
каде е почетокот,
а каде е крајот?

Динова Каменка
Ветеринарен факултет
Скопје
Далечна

Во срцето чувствуваам празнина.
Но не за прв пат.
Го немам биоритамот во себе,
Ми недостига двигателот на
животта.
Погодуваш - љубовта нели?
Сега е толку далечна
а сеуште и го слушам
отчувањето на срцето.
Иако оддалечена со километри
топлинските бранови допираат
како плима.
А осеката лакомо ги собира на
полнок.
Си недостигаме.
Но тоа е тоа. Далечината.
Но како и секогаш пак ќе се вратам
и ќе исчезнат сите празнина
како порано,
како да не биле.
Повторно ќе бидеме тие што се
сакаме.
Ми недостигаш љубов моја далечна.

Билјана Анакиева

ТЕРОР И СЈАЈ

Се родив чиста
сета во сјај.
Најсовршено нешто
што го виде планетата
Земја.
Во моите мисли
владее сопственство.
Тргнав во светот
полна со сјај.
На првиот чекор
некој рече "Сто!"!
На првиот пристап

некој рече "Стоп!"
На првата насмевка
некој рече "Грев",
На првиот збор
некој рече "Ерес".
Нападот почна
Теророт и мракот
ги здружуваат силите
против сјајот и сопственоста.
Задачата на теророт гласи:
"Скрши ја"!
Задачата на мракот гласи:
"Голтни ја"!
Стрели од наметнати сенки
летаат кон мојата исправеност.
Стрели од наметнати сомнји
летаат кон мојата сигурност.
Битката ја добија.
Од сјајна станав мрачна
дали мракот ќе ме голтне
или свеста сјајот ќе ми го врати
Останува да видам
во следната битка.

Даниела Крстевска

СОМНЕЖ

Кога ќе се замисlam
ќе го видам твојот лик
и ќе се сетам на времето
кога бевме заедно.
Се навраќам на спомените
што не можам да ги избришам
и го разоткривам она
што беше меѓу нас.
Можеби беше љубов.
Можеби беше...
Останува само можеби.
Се друго се претвара
и се вика сомнеж.
Но во кого да се сомневам.
Во себе.
Во секој човек околу мене
Во се.

Накова Мануела

Студирања и анализи на бирократијата во делото "ПОСЛЕДНОТО ОТТУГУВАЊЕ" од Пејтар Трајков

За да се доведе под знак прашање егзистенцијализмот на бирократијата и технократијата како појдовни точки во обработката на општествените "модификации" потребно е имплицитниот читател (засегнат од политичките околности) да ја осознае "современата" категорија - сопственост. Стеснувајќи го компаративистичкиот метод и редуцирајќи го политичко-филозофското влијание авторот ќе се потруди да го експлицира феноменот бирократија низ вековите и преку споредбената паралела на политичко-економските системи ќе ни изнесе на виделина една Вистина, која како јавна тајна висеше и виси сеуште над главите на оттуѓените. Проценките на авторот и навратуваната на функционалистичка теорија на М. Вебер и олигархиската поставеност на Р. Михелс ги детерминира до една фаза која е погодно тло за прифаќање на информациите кои ги нуди специфичноста на бисерот содржан во "Последното оттуѓување". Оваа книга не е само збир на извртени социолошко-политички дефиниции и филозофски учења со цел да се испровоцира бирократскиот аудиториум, но ова создание е провокација за обичниот и "необичниот" граѓанин да се оддели за миг од секојдневните бирократски расположби и да го испука куршумот на слобода и права на единката, да се издигне статусот на индивидуата над државниот инструментариум, да се намали узурпирањето на научните и рационалните умови и нивните права. Ова дело е пример на постсоцијалистичка студија или судир од др. страна со рационалноста на одредена група.

"Корпорациите се материјализам на администрацијата, а администрацијата е духот на корпорацијата" - (Хегел). Овој дел јасно укажува на целта на авторовото цитирање: Да се спаси подвоеноста на државниот и цивилниот интерес.

Преоптовареноста со бирократија го успорува, но и усложнува процесот на разбирање на дискурсот. Не можеме да зборуваме за своевиден "КУРЦШЛУС", но и да го земеме поимот како условен од социјалната групација која (како што вели П. Трајков) тежнее кон "колективистичка", елитистичка форма во својата организација. "Хегеловиот поим за алиенација се разлага во три пункта:

- човекот се самоотуѓува
- природата е самоотуѓен дух
- човекот е апсолутен дух во самоотуѓувањето"

Со овој Хегеловски став создателот на ова во основа оттуѓено дело од старт алудира на "Пампкиновите села" кои во социјализмот беа секојдневие. Раслојувањето на филозофското и религиозното, политичкото и економското кај авторот е една несредена изјава во која самиот систем е наратор, тој се жали на предметноста, на безусловноста, на антиреакционерноста...

Самиот реалсоцијализам никогаш немаше да доведе до комунизам - вели Трајков - безусловниот компетентум не сведочи за огромен класен скок. Така и се покажа, дека поопштествувањето не е спас од бирократизмот.

Во вториот дел, застапена е проблематиката со Македонија, сега и во минатото. (Не)неопходноста од обемната хронологија го нарушува донекаде веќе воспоставениот континуитет и спонтаност, потоа и самиот приказ на корумпираноста во бившиот систем не е неопходен бидејќи сцената денес е културно и политичко поосветлена и оттуѓувањето за лутето во овие времиња е според фразеологизмите "комунистичка глупост". Сепак јас би приспомнал, дека лаицизмот на оние кои веруваат во таквите фрази и клишеа не доведе до ова стојалиште.

Објективноста од авторот бара чисти цитати и анализи, но не и набиеност во темата и земање перманентно хиерархиски примери. Сепак откривајќи ја "базата" авторот сакајќи да прибегне кон ирационалност (според теистичкиот модел), спротивност на Хегел, но од друга страна кон подигање на духовната градба и надградба на Македонецот. Колективизмот и теоријата на закоравените, т.н. "комунисти" П. Трајков ја оспорува, а во исто време ја дава и срцевината на ова соочение: "Значи, последното оттуѓување не е оттуѓување на неоттуѓените, последното оттуѓување е оттуѓување на разоттуѓувачите. Тие пак, можат единствено да се отуѓат, ако погрешно го протолкувале поимот - оттуѓување".

Гоце Марков - Елиоӣ

...ДО ИДЕАЛНО ОПШТЕСТВО

*"Не е совершен ова што ќе се
найправи совершен,
но и самиот џаш
до штој чин ќарба да биде -
Нейоколеблив"*

Ниче

Самата смисла на Ничеовиот "самосвесен" пат кон пронаоѓање своја лична филозофија е обезбедување независност (интелектуална), со тоа што неколку години однапред на своите познаници би им ги простиле сите можни гревови (теистичкиот принцип на простирањето). Оваа (пре)обработена мисла на Ниче е всушност некој логички патоказ кон самопронанаоѓање и враќање кон т.н. Исусовски модел (делумен) иако повеќето лајци интелектуалци го ставаат Ниче во атеистичкиот дел на она што се вели етика, морал и перспектива.

Како до идеално општество?

Преку етика, (амбивалентната "комунистичка" теорија на Ч. Миклош - "Заробениот ум"), значи зборуваме за отфрлање на стариот модел на еднопартизански бирократија и создавање професионализам со додекуација на интелектуалното ткиво во една држава до субспецијалности. Со тоа би се одредила медиопопулација за општество.

ција за одреден политички (економски) систем или од друга страна, власт.

Во суштина тоа би било обезбедување стартни позиции т.е. zoon politicon, или пак формирање и пополнување - стручни места за стручни луѓе, значи од филозофско-политички аспект адекватност, квалитет и по заслуга. За да овој утопистички приказ на авторот звучи побезболно:

а) Стручност како критериум и норма за регулирање на општествено-политичките односи во државата.

б) Доквалификација на старо-режимскиот научен капацитет.

в) Подигање на свеста на новиот Македонец, културно збогатен и продуховен како во рамките на традицијата, така и лајт-мотивот, ослободување на homo consumens-от од економската зависност, потрошувачка болест.

Со горенаведените три постулати дебилната волја на потрошувачот би се развила во нагон на единката- "човек" да се ослободи од бенифициите што му ги дава едно посткомунистичко општество и би се здобил со одредени заслуги во кои државата би била донатор. Иако звучи Фромовски и трулокомунистички.

тички генерален заклучок е дека са-миот чин на интелигенција (дефинирано психолошки) не е чин на адаптација или обратно но чин на униформирање на духот на индивидуата и формирање "колективна свест" (поим познат во марксистичките анализи).

Значи да резимираме:

1) продуховена индивидуа → општество утопија → погрешна демократизација. (различни ставови).

2) униформирана индивидуа → среден општествен живот → збир на событија кои го премостуваат природниот мост на интелектуалноста со перспективата. (значи однапред изрежирани односи).

Останува третата опција која според мене е излез од тоталитарната бирократија, која го кочи секој процес на општествената регулација.

За да се ослободи дебилниот конзуматор потребно е не само продуховеност но и активирање на продуктивитетот на личноста со што секоја единка условно земено продуховена) личност би создавала во регулирани односи во кои би имала одредена загарантирана заработка ослободена од секојдневните економски промени, усогласена со животниот стандард. Така смислата на приходите би се изгубила а би се затегнал класниот обрач, и би дошло до правилна социјализација со надмината затвореност на човекот (бегање од непослушност во продуктивност), но и предефинирање на економија и буџетот со свртување кон основната општествена клетка - индивидуата.

Гоце Марков - Елиоӣ

СТУДЕНТСКИ ДЕФЕКТОЛОШКИ ДЕНОВИ СО МЕЂУНАРОДНО УЧЕСТВО

Pазвојот на дефектолошката теорија и практика со појавувањето на Институтот за дефектологија е во постојан подем. Имајќи предвид дека втората генерација апсолвенти излегува на површина, а од есен студиите ќе ги започне шестата генерација студенти се наложува потребата за организирање на студентски дефектолошки денови. Целта и значењето на овие денови е развивање на научната мисла, оспособување на младите за пишување стручно-научни трудови и пред се популаризација на дефектолошката теорија и практика на нашите простории.

Право на учество ќе имаат студентите на II, III, IV година на Институтот за дефектологија, новите дипломирани дефектолози во студиската година кога се организираат "деновите", студенти од Институтот за педагогија, психологија, социјална работа, од Медицински факултет и другите сродни науки во државата и надвор од неа.

Студентските дефектолошки денови ќе се одржуваат еднаш годишно или секоја втора година во зависност од интересот и успешноста на првите. Охрид или Струга се градови каде што би се одржале првите студенчески денови, во траење од 2-3 дена, односно еден викенд во средината на месец мај 1999 година, кога и временските услови се идеални на Охридското Езеро.

За успешно организирање на студенческите дефектолошки денови потребно е навремено информирање и запознавање на студентите со суштината и нивните цели и неодолжно започнување со организациските работи на сите кадровски структури од Институтот за дефектологија. Потребно е формирање на организационен одбор во кој ќе влезат по 5 заинтересирани и квалиитетни студенти од секоја учебна година со високи организаторски способности.

Авторите можат да ги изработат своите трудови во сите дефек-

толошки и медицински стручно-научни установи во Република Македонија и во странство. Темите да бидат најмногу до 10 страници со новинарски проред и потребно е да содржат апстракт (резиме), вовед, цели и задачи на истражувањето, материјал и методи на работа, дискусија, заклучоци. Од апстрактите ќе биде изработен зборник кој подоцна може да им послужи на студентите при вработувањето или запишувањето на постдипломски студии како верификација на нивната научна активност.

Темите ќе бидат презентирани усно или преку постер. Времетраењето на усната презентација е 20 минути. Официјални јазици на манифестијата се македонски и англиски. Краен рок на пријавување на темите 15.03.1999 година. На студенческата манифестија ќе се работи во неколку сесии и ќе се формираат комисии од професори, доценти и асистенти од Институтот за дефектологија во зависност од потесното подрачје што го обработува трудот. Студентите бираат ментор за изработка на нивната тема во некој од горенаведените научни работници и соработници.

Учество на студенческите денови ќе се финансира со спонзорства и плаќање на котизација на студентите чија вредност дополнително ќе се формира

На седницата на Институтот за дефектологија одржана на 15.06.1998 година се формира иницијативен одбор во состав: Асс. д-р сци. Горан Јадински, асс. д-р. мед. Владимира Трајковски, асс. Зоранчо Михаилов.

ИНТЕРВЈУ

Со юомл.асс. д-р мед. Владимир Трајковски

1. Каква манифестација се "Студентските дефектолошки денови" со меѓународно учество и кое е значењето за студентите?

Студентските дефектолошки денови претставуваат стручно-научна манифестација, чија што цел и значење се огледа во оспособувањето на младите студенти за пишување на стручно-научни трудови, развивање на научната мисла кај нив и популяризација на дефектолошката наука во Република Македонија.

2. Од каде се роди идејата кај вас за организирање на овој стручно-научен студентски собир, што е прв од ваков вид на Филозофскиот факултет?

Видете, идејата потекнува уште од времето кога бев студент на Медицинскиот факултет во Скопје. Имено, во поранешна Југославија, а подоцна и во независна Р. Македонија се организираа студентски медицински конгреси на кои што со свои трудови учествував и можам да кажам дека овие конгреси одиграа голема улога во моето понатамошно стручно-научно усвршување.

Кога се вработив на Филозофскиот факултет како помлад асистент на Институтот за дефектологија, решив оваа идеја да ја сп

роведам на дело со нашите студенти и да ги иницирам да организираат ваков сличен конгрес.

3. Кои се критериумите за учество на овие студентски дефектолошки денови?

Прво и основно е да се има желба за пишување на труд и вистински да се сака науката. Инаку, можат да учествуваат студентите од II, III, IV студиска година и асполентите на Институтот за дефектологија. Испратени се покани за учество до студентите од Институтот за психологија, педагогија, социјална работа и Медицинскиот факултет од Скопје. Надвор од нашата држава ги поканивме студентите од Дефектолошкиот факултет во Белград, Загреб и Софија, така да интенцијата е да манифестацијата биде со меѓународно учество.

4. Каде и кога го планирате одржувањето на студентскиот конгрес?

Одржувањето е планирано во Струга во еден викенд кон средината на месец мај 1999 година. Со организациските работи е започнато уште во јуни годинава, кога се избра иницијативен и организационен одбор на конгресот. Секој прв понеделник во месецот одржуваме состаноци со студентите и ја следиме нивната ангажираност и ги интегрираме организациските работи.

5. Кажете ни нешто за изборот на темите и какви се пропозициите за изработка на истите кои што ќе влезат во програмата на овој конгрес?

Студентите бираат ментор и тема за изработка на својот труд во сите дефектолошки и медицински установи во нашата држава и странство. Потребно е темите да имаат најмногу 10 страници и во себе да ги содржат следните поглавја: вовед, цели и задачи на истражувањето, материјал и методи на работа, дискусија, заклучоци, апстрект (резиме). Крајниот рок на пријавување на темите ќе биде 31.01.1999 година.

6. На крај да ве прашам за најголемиот проблем при организација на ваквите манифестации т.е. како ја замислувате финансиската конструкција?

Да, секако ова е огромен проблем што може да ја доведе во прашање манифестацијата доколку навреме не се обезбедат средства за одржување на истата. Направивме барања за спонзорства кои што студентите ги дистрибуираа до работните организации ширум државата. За жал сеуште немаме добиено ниту денар на нашата жиро сметка:

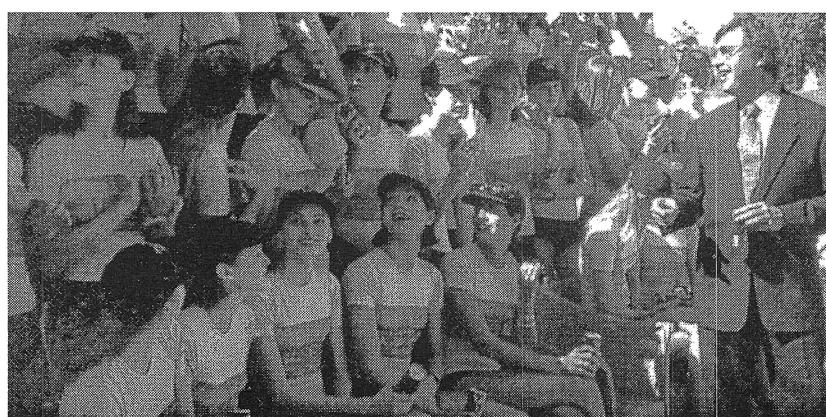
40100-678-6100,

Сојуз на дефектолошкиот друштвото на Македонија-Скотје.

Ќе се обидеме да испрлатиме барања до Министерството за наука и Министерството за образование и физичка култура на РМ и се надевам дека ќе ни излезат во пресрет. Морам да кажам дека очекувам материјални средства да добијеме од Деканатот на Филозофски факултет и од Сојузот на студенти при факултетот.

Ја користам оваа прилика да ги поканам сите заинтересирани студенти да се јават на Институтот за дефектологија за подетални информации.

Орце Ристовски

КОЈ БИЛ КРАЛОТ АРТУР?

Волшебникот Мерлин, митскиот меч Екскалибур, преубавата Гиневра и лошиот Мордред се дел од една од легендите која предизвикува големо внимание кај сите кои ги интересираат легендите од средниот век, легендите за митското кралство Авалон и кралот Артур. Артур и неговите витези на Кружната маса се дел од една од најубавите средновековни легенди - но дали се само легенди... дали кралот Артур е митскиот јунак или обичен човек кој само поради историските услови го добил значењето што го има во средновековната историја. Дали Артур сепак е историска личност?

Артур сосема сигурно не бил средновековен витез како што го знаеме од легендите. Историските сведоштва говорат за него како за воен главатар од почетокот на VI век.

Во Британија се до 410 година владеат Римјаните и тоа е време на голем напредок. Благодарение на централната власт Британците уживаат во благодетите на цивилизацијата кои се до римското владеење биле непознати за британското население. Кон крајот на IV век силата на Римското царство почнала нагло да опаѓа, а римскиот цар Флавиј Хонориј се соочил со надворешните закани кон самиот Рим. За тоа ги повлекол своите легии од Британија и им препорачал на Британците сами да се бранат. Тоа било крај на римското владеење со Британија.

По повлекувањето на Римјаните, повторно оживеале старите племенски ривалства и желбата за владеење на локалните племенски главатари. Тоа ја претворило Бри-

таница во боиште на кое долго ќе се војува, а како иницијална каписла на овие војувања било доаѓањето на власт на диктаторот Вортиген во 425 год. Вортиген успева да го скрши секој отпор и да ја преземе апсолутната власт со помош на Саксонците. Во 455 година Саксонците се побуниле против оние кои претходно ги ангажирале. Британците извојуваат конечно победа во битката кај Бадон во 518 год. која донесува пеесетгодишен мир. Народното предание го спомнува најзначајниот јунак на оваа победа - јунакот по име Артур.

Артур сосема оправдано се смета за историска личност, но останатите делови од легендата веројатно се чиста измислица или конструкција на подоцните средновековни легенди. Нема докази за постоењето на Вitezите на тркалезната маса, ниту за постоењето на чудесниот замок Камелот, па ни вitezот Ланселот. Од втората половина на

VII век па некаде до X век настанале голем дел од приказните за подвигите на легендарниот Артур. Легендата за Артур почнала да се развива набрзо по норманското освојување на Британија во 1066 год. Од Велс и Корнвол, каде најдолго се зачувал келтскиот дух, се прошириле легендите за Артур и неговото војување против Саксонците. Патувачките пејачи ја пронеле славата на Артур низ Британија, а Норманите низ Европа, па Артур до крајот на XI век станал познат низ цела Западна Европа. Сегашната форма на легендата настанала во Франција.

Најзаслужен за артуријанските романси секако бил францускиот витез Кретјен де Троа, човекот кој ја поставил легендата и ги одредил нејзините основни елементи. Во неколку романси во стихови напишани помеѓу 1170 и 1182 год. Кретјен де Троа по прв пат ги споменува Персивал, Ланселот, Тристрам и

Иселт (попознати како Тристан и Изолда), и Артуровиот замок Камелот. Еден друг вitez, Роберт де Борон од Бургундија околу 1200 година ја створил стандардната легенда за кралот Артур. Во неговото дело посебно е нагласена улогата на волшебникот Мерлин, а за првпат овде се споменува Светиот Граал.

Така приказните за Артур се поврзани со легендата која ја знаат сите, но дали се знае нешто за вистинскиот Артур, овој историскиот?

Се што се знае за Артур потекнува од само три документа кои настанале во негово време и во наредните три века. Овие документи постојат и денес како средновековни преписи. Најстар документ е книгата *De Excido et Conquestu Britanniae* (За сломот и освојувањето на Британија) која ја напишал монахот Гилдас најскоро после битката кај Бадон. Иако ја споменува битката кај Бадон како скорешен настан, Гилдас воопшто не го споменува Артур. Бидејќи му е поважно да ја покаже пропаста на безбожниците Гилдас ги заменува местата и народите користејќи ги историските факти според свое наоѓање.

Втората книга, *Annales Cambriae* (Аналите на Велс) јасно го споменува кралот Артур кој во 518 год., во битката кај Бадон "го носеше крстот на нашиот господ Исус Христос на своите плеки три дена и три ноќи и Бритите беа победници". Бидејќи велшките зборови *scwid* (плеки) и *scut* (штит) се многу слични најверојатно Артур имал штит со знак на крст. Во истата книга, во годината 539 се споменува битката кај Камлан во која најверојатно загинале Артур и Мордред.

Третиот документ е *Historia Britonum* (Историја на Бритите) која се припишува на монахот Нениус и веројатно настанала околу 850 год. Во оваа книга се споменува битката помеѓу Саксонците, под водството на Окта и Бритите предводени од

Артур. Продорот на Саксонците од север е запрен а бидејќи се знае дека Окта владеел во 512 год. веројатно битката кај Бадон се одиграла во 518 год. како што го наведуваат Аналите на Велс.

Содржината на овие документи е оспорувана и потврдувана, но иако битката кај Бадон е историски настан, освен народното предание немаме никаков доказ за постоењето на легендарниот Артур. Кој е тогаш кралот Артур?

По една теорија Артур бил беззначаен воин кој се борел на границата со Шкотска и кој Бритите го оттргнале од заборавот кога им затребал национален јунак. Веројатно победата кај Бадон добила на значење многу подоцна кога Саксонците завладеале со Британија. Интересно е дека недостатокот на податоци за Артур може делумно да се објасни на основа на живописите на неколку светци. Овие живописи даваат сосема неочекувана слика за Артур. Во житието на Св. Кадок од околу 1100 год. Артур е прикажан како развратник и злобник. Во житието на Св. Падерно Артур се споменува како тиранин. Житието на Св. Гилдас го опишува Артур како тиранин и побунет крал (*Rex Rebellerus*). Веројатно црквата долго не гулавала нетреливост кон Артур дури и во XII век кога Артур веќе низ цела Европа се почитува како легендарен крал. Таква нетреливост тешко можел да предизвика некој беззначаен воин.

Артур веројатно бил некоја влијателна личност која со нешто ја навредила црквата иако не бил во отворен конфликт со христијанството. Што направил Артур веројатно никогаш нема да се дознае, но изгледа дека навредувајќи ја црквата станал жртва на извесна цензура бидејќи историјата ја пишувале претставници на црквата.

Кон крајот на XII век, поточно во 1191 год. во Гластонбери на-

водно е откопан гробот на легендарниот Артур. Црквата во Гластонбери се споменува во легендата иако во VI век сеуште не постоела. Во тоа време Гластонбери бил во мочуришен предел а неговото велшко име било *Ynys Avallon* (Остров на јаболката). Не треба да се заборави дека смртно ранетиот Артур заминал со чамец кон Авалон.

Постојат четири различни описи на откопување на гробот на Артур, но сите се сложуваат во некои детали - дека гробот е откриен меѓу две камени пирамиди (или два камени крста), а во ковчегот е пронајден крст со натпис "HIC IACET SEPULTUS INCLITUS REX ARTURIS IN INSULA AVALONIA" (овде лежи познатиот крал Артур на островот Авалон). Овој крст се наоѓал во близкиот град Велс се до XVIII век кога конечно се губи. Ако сочуваниот цртеж на овој крст одговара на оригиналот тогаш се појавува уште една загатка, бидејќи буквите на натписот не потекнуваат од времето на Артур (VI век) ниту од времето на отворањето на гробот (XII век) туку од X век. Зошто е тоа така, не може да се докаже.

Последните ископувања на ова место (1962 год.) докажале дека овде се наоѓал гроб од кој меѓу 1181 и 1191 год. е тргнат саркофагот а јамата е повторно затрупана. Монасите од Гластонбери навистина откопале нечиј гроб, но дали се работи за гробот на Артур?

Дали Артур навистина постоел и каква е неговата историска улога веројатно засекогаш ќе остане тајна. Верувањето во неговите подвизи и неговото постоење создало моќна личност која не и припаѓа на историјата, па легендата за Артур сосема сигурно ќе продолжи да постои и понатаму.

Миланчо Миленкоски

Крстот најден во гробот на кралот Артур во Гластонбери во 1191 год.

ТАЈНАТА НА ЕРУСАЛИМСКИОТ ХРАМ

Соломоновиот храм во Ерусалим за време на своето постоење постојано бил мета на разни авантуристи и освојувачи. Така било се до заземањето на Ерусалим од римската војска во 70 год. н.е. кога четири римски легии, после долга опсада го зазеле градот и го започнале грабежот преку кој успеале најголем дел од богатството на Ерусалим да го приграбат, а Соломоновиот храм да го запалат, така што од него нема останато ништо. Ова било конечно пљачкосување, бидејќи никој подоцна не се обидел да го обнови храмот или да го врати одземеното богатство. Сепак, изгледа дека некаде во урнатините на храмот има останато нешто значајно, нешто што ќе ја предизвика потрагата единаесет векови подоцна, нешто чија вредност останала незагрозена.

Соломоновото богатство и ковчегот на Заветот одамна исчезнале, римските записи потврдуваат дека богатството е однесено во Рим, но изгледа во урнатините на храмот е останато нешто премногу вредно, нешто што на еден од најпознатите витешки редови ќе му донесе моќ која ќе ја има неколку векови, а која останува тајна до ден денешен. Овој витешки ред станува познат под името "Milites Templi Salomonis" - "Витези на Соломоновиот храм" или поедноставно речено "Темплари".

Во почетокот на XII век Ерусалим бил под власт на крстоносците и се верувало дека градот засекогаш е ослободен од исламската окупација. Во тоа време е основан "Редот на Христовите воини" кој два века подоцна ќе бидат обвинети дека не го признаваат Христос во

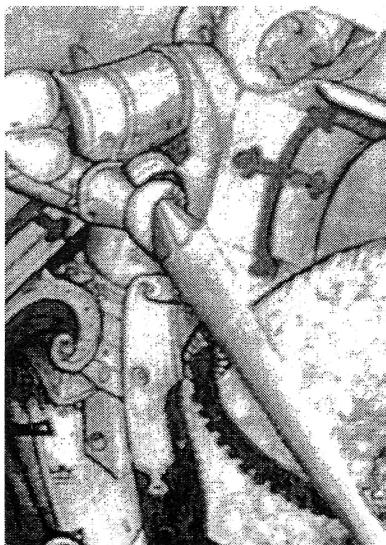
че име се бореа. Во официјалните документи на Бодуен I, кралот на Ерусалим, од средината на векот нема никаква напомена за овој ред. Редот е основан помеѓу 1112 и 1118 година, а најзначајните основачи на овој ред биле од областа Шампања и скоро сите биле во роднински врски. Неколку години Темпларите избегнувале да примаат нови членови, за разлика од другите витешки редови. Нови членови почнале да примаат дури по неколку години, кога веќе станале значајна политичка сила во Палестина. Во првите години живееле во остатоците од помошните згради, кои кралот Бодуен I великолушно им ги отстапил, и кои биле познати како "Соломонови коњушници". Оттаму темпларите излегле како многу силна организација, која не мора да му се покорува ниту на кралот ниту пак на поглаварот на Католичката црква.

Основачите на темпларите барале дозвола да се сместат во поранешните простории на храмот, а ја имале и поддршката на грофот од Шампања и кралот Бодуен I. Ве-

ројатно се собрале во Ерусалим со точно одредена цел. Но што можеле да бараат? И што пронашле, кога за толку кратко време станале една од најзначајните политички и економски сили на целиот христијански свет? Каква била тајната која ја знаеа темпларите и која ја предизвикала Католичката црква да го распушти и конечно уништи овој витешки ред? Што било тоа што инквизицијата упорно го барака? Зошто темпларите ги криеле само архивите пред инквизицијата? Зошто не ги криеле и своите благајни, кога се знае дека за многу кратко време успеала да создадат огромно богатство?

На повеќето од овие прашања може да се даде само помалку или повеќе веројатен одговор, затоа ќе ги разгледаме само оние најбйтните, директно поврзани со настапувањето на редот и нивниот пресот во ерусалимскиот храм.

Но, што е тоа што останало во храмот после римското освоување и грабеж на драгоценостите. Богатството на храмот ќе го однесат Римјаните како воен плен, а три и пол века подоцна, како воен плен ќе го преземат Готите при опсадата и заземањето на Рим. Освен жртвениците и скапоцените садови, во богатството на храмот се вбројува и огромна библиотека, бидејќи како и сите поголеми храмови од тоа време, ерусалимскиот храм бил култен и образовен центар. Секаков обид за криење на златните садови и скапоцените мебел би се покажал зајдушен, зашто римските легионери во својот освојувачки бес најверојатно упорно ќе трагаат по драгоценостите и сосема сигурно ќе го пронајдат она што свештениците љубо-

морно го чувале. Од друга страна, поучени од поранешните искуства при освојувањата на храмот, веројатно свештениците се обиделе да го спасат делот од библиотеката кој го сметале за најбитен. Книгите во тоа време, како и многу пати подоцна, биле сметани за беззначаен воен плен и најчесто биле спалувани, од што можеле да бидат сочувани единствено со внимателно криење или закупување. Како доказ за ваквото однесување на свештенството ќе ги наведеме откритијата на Кумранските ракописи или пак, на гностичката библиотека ископана кај Наг Хамади во Египет. Ако ги отфрлиме како можност светите книги, што друго многу важно би можело да се наоѓа во библиотеката на храмот?

Во ерусалимскиот храм морале да се наоѓаат родословијата на најугледните фамилии од кои можел да се појави претендент на јудејскиот престол, потомок на легендарниот крал Давид кој го претворил Ерусалим во престолнина на еврејската држава. Единствено свештениците на ерусалимскиот храм можеле да го потврдат или оспорат правото на круната, бидејќи само тие можеле да го крунисаат јудејскиот крал. Римските легии крваво го задушиле обидот за ослободување и воспоставување на самостојна еврејска држава. Тоа лето 70 год. дефинитивно е ставен крај на сите соништа за еврејско кралство и крал од лозата на крал Давид. Бидејќи ослободувањето морало да причека, морало да се чека некое попогодно време за именување на еврејскиот крал и да се сочинуваат родословите за да не им се загуби трагот на потомците на Давид. За оние кои се борат за ослободување на еврејскиот народ од туѓото владеење и чија основна цел е овој народ да добие самостојна држава, ваквите книги претставувале поголема вредност од било која количина на злато и слични драгоцености.

Ако тоа била тајната на храмот, од каде толкав интерес кај еден христијански витешки ред за ваков вид на богатство?

Можното е предмет на потрагата на Темпларите да било златото, но и ако нашле нешто, тоа сигурно не била количина која можела да им ја овозможи моќта која ја стекнале во наредните неколку години. Ако случајно го нашле родословот на потомците на кралот Давид, тогаш сосема сигурно дошле до директни податоци за Исус Христос, бидејќи евангелијата смеаа дека Исус е директен потомок на Давид. Во родословната книга сигурно податоците биле доста различни од оние во евангелијата, а ако се работи за веродостојни податоци за потеклото на Исус, неговите родители и неговите потомци, логично е дека овие податоци никако не се вклопуваат во евангелииските приказни. Ваквите податоци се многу опасни и за Црквата и за оној кој ги поседува. Постоењето на таквите документи станува можно кога ќе се погледнат некои апокрифни списи и евангелија, во кои се заборува дека Исус воопшто не умрел на крстот. Ваквите верувања црквата ги прогласувала за еретички и се пресметувала крајно сурово со оние што ги застапувале. Ако темпларите поседувале документи кои можеле да ги оспорат приказните од канонските евангелија, тогаш нивното политичко влијание е доста логично, а логична станува и нивната индиферентност кон заповедите на поглаварот на Католичката црква.

Бидејќи француските вitezи од Ерусалим и Соломоновиот храм ги раздвојуваат неколку векови и илјадници километри, изгледа неверојатно дека можеле да знаат што би можело да се наоѓа во урнатините на Храмот. Постои голема веројатност дека тие тоа го знаеле. Точен одговор на прашањето: Како француските вitezи можеле да знаат дека

нешто има скриено под ерусалимскиот храм? - веројатно нема да се добие.

Јужна Франција, а посебно долината на реката Рона и брегот меѓу Марсеј и Нарбона, била позната по бројните еврејски населби, настанати во последните векови од старата и првите векови од новата ера. Многу бегалци од Јudeјската војна овде побарале засолниште, но можеби најбитно од се е што кон крајот на VIII век на овој простор е основано еврејското кнежевство Септиманија, која се протегала на просторот меѓу реките Ебро во Шпанија и Рона во Франција. Владетелот на оваа област ја имал титулата на крал на Ереите, иако номинално ја признавал врховната власт на Франачкиот крал Пипин. Овој крал на Ереите како "потомок на кралската куќа Давидова" го признавале и Пипин и багдадскиот Калиф. Таквите титули не биле признавани тукутака, а тоа значи дека еврејските благороднички семејства ги чувале податоците за своето потекло иако подоцна се претопиле во франачкото племство.

Бидејќи основачите на редот на Темпларите потекнуваат од областа која се наоѓа покрај некогашната северна граница на еврејското кнежевство, а некои од нив потекнуваат од семејства од јужна Франција, изгледа дека точно знаеле што и каде треба да се бара во Ерусалим. За жал, тешко дека било кога ќе дознаеме што пронашле во Ерусалим, и на кого му го довериле "богатството на Темпларите" по уништувањето на витешкиот ред, но можеби некои нови истражувања ќе го дадат одговорот на оваа вековна енигма.

Миланчо Миленкоски

Еврејското кнежевство во Европа, крај на VIII век
Претеж на Соломоновиот храм од XIX век

ПРВА ДЕТСКА АМБАСАДА НА СВЕТОТ

“МЕЃАШИ”

*Децата се посебен народ.
Децата не се национални и верски војсководители. Тие се еден народ кој никогаш не извел револуција или конститутивија, ниту так довел војна. Децата не се ни класно ни национално йтрашење: децата се йтрашење над сите йтрашења. Тие се народ кој најмногу страда во воениите судири и човековите трагедии. Децата се само деца.*

“СИТЕ ИДЕАЛИ НА СВЕТОТ ПОБЕЗНАЧАЈНИ СЕ ОД СОЛЗИТЕ НА ЕДНО ДЕТЕ”.

Од Повелбата на Првата Детска Амбасада на Светот - Македонија

Првата Детска Земја на Светот е територија од 30.000 м², подарена на сите деца на светот и се наоѓа во Меѓаши, на тромеѓето меѓу Босна и Херцеговина, Хрватска и Србија.

Првата Детска Земја на Светот е формирана на 8 јуни 1991 год. во селото Меѓаши, каде со векови живеат срби, муслумани и хрвати и каде се среќаваат Исток и Запад, Исламот, Католицизмот и Православието.

Идејата за формирање на Првата Детска Земја на Светот е на г-дин Душко Томиќ, правник од Сараево. Неговиот татко, стар земјоделец ја отстапил својата земја за Прва Детска Територија на Светот со цел дека такви и слични територии ќе се формираат низ цел свет. Всушност, тоа е дел од проектот на Првата Детска Амбасада во Светот, "МОСТ" - МЛАДОСТА ОБЛАГОРОДУВА СЕКАКВА ТЕРИТОРИЈА.

Целта на Првата Детска Амбасада на Светот е да ги заштити правата на децата, да им помага кога тие се загрозени. Една од основните програмски задачи е реализирање на културните, хуманитарните, едукативните и еколошките проекти за децата од светот, поврзување на децата од целиот свет.

Идејата за формирање на детски амбасади е присутна и се повеќе се шири во светот, а тоа е потврдено и од Меѓународното здружение за мир на просветните работници од целиот свет, со седиште во Алабама во САД.

На 29 април 1992 година, Првата Детска Земја на Светот, формира свое претставништво односно Прва Детска Амбасада на Светот во Македонија (ПДАСМ), со седиште во Скопје.

Иницијатор за формирање на Прва Детска Амбасада на Светот во Р. Македонија е г-ѓа Гордана Пирковска Змијанац, по занимање педагог, која воедно е и генерален секретар и основач на Амбасадата.

Првата Детска Амбасада со работа започнува 1992 год. во просториите на Пионерскиот дом Карпош, за да подоцна се пресели во нови простории каде и сега се наоѓа, во ОУ "Лазо Трповски" во Скопје.

Првата Детска Амбасада на Светот "Меѓаши" во Македонија ја претставуваат индивидуални и колективни членови како и почесните членови. Амбасадата има 15 000 деца членови од целиот свет и над 200 возрасни волонтери кои ги сакаат и им помагаат на децата. Колективните членови може да бидат училишта, претпријатија и организации

што ја помагаат работата на Првата Детска Амбасада. Преку својот Дипломатски кор од 120 Почесни Амбасадори, Почесни Генерални Конзули, Постојани Дипломатски Претставници, Почесни членови на Колегиумот на петте контитенти во светот, како и преку детскиот Дипломатски кор на Амбасадата на чело со Стефан Миленковиќ - Првото Дете Амбасадор во Светот и Мирјана Бошевска - Дете Амбасадор, ја претставуваат, застапуваат и штитат Првата Детска Амбасада во Светот.

Првата Детска Амбасада во Светот "Меѓаши" во Македонија освен реализирањето на културните, хуманитарните, едукативните и еколошките проекти на 15 ноември 1993 год. отвори СОС телефон за деца и младинци (091/365-160) кој е отворен секој работен ден од 16-20

часот. Од неодамна со работа започнаа работилници по англиски јазик, француски, германски, италијански и албански јазик, работилници по математика, физика, ликовно, работилница по оригами, работилница - корпус на љубовта, дописно училиште како и реализација на проектот "Ова е наше време". Инаку во ПДАСМ се работи и на следниве проекти: Македонска национална коалиција на НВО за заштита на детските права; Едукација за подобрување на односите меѓу децата и возрасните; Поддршка на економски обесправените деца, - проекти: Летување в град и Зимување в град; Поддршка на децата во детските домови, специјалните училишта и детските клиники; финансиска и донаторска поддршка на болни деца за операции во странство и за

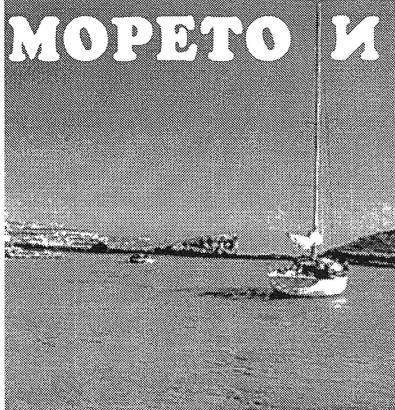
лекови кои ги нема во Македонија; Превенција и заштита на децата од сексуална злоупотреба, физичко и психично малтретирање; Правата на децата: Комитет за Меѓународна одбрана на децата; Ширење на мрежата на членството низ светот и создавање светско движење за правата на децата; Во реализацијето на работата во детските работилници, во проектите како и во работата на СОС телефонот за децата и младинците учествуваат како волонтери претежно студенти од сите професии.

ПДАСМ има свои симболи - знаме, грб, химна и маскотата "БУШАВКО". Името Прва Детска Амбасада на Светот и маскотата "БУШАВКО" се заштитени во Министерството за развој на Р Македонија - Завод за заштита на индустриска сопственост (жиг бр.863, 864 и 865/94).

Член на Детската Амбасада може да стане секое дете до 18 години и да се вклучи во работата во работилниците доколку се јави на контакт телефонот 091/365-160.

Први граѓани на Првата Детска Земја на Светот се: Стефан Миленковиќ и Мирјана Бошевска - ДЕЦАТА АМБАСАДОРИ, Коле Ангеловски - АМБАСАДОР, Гордана Пирковска Змијанац - Генерален секретар и основач на Амбасадата, м-р Драги Змијанац - извршен директор и соосновач на Амбасадата, проф. д-р Анри Бандиер, проф. д-р Чарлс Мерциека, Лордот Виктор Буса, проф. д-р Франсис Десарт, г-дин Киро Глигоров - претседател на Р. Македонија, г-ѓа Хилари Клинтон - првата дама на САД, г-дин Бутрос Гали - поранешен Генерален секретар на ООН, Почесните Амбасадори на ПДАС, Детски Дипломатски кор, Почесните членови на Амбасадата и СИТЕ КОИ ГИ САКААТИ СЕ ГРИЖАТ ЗА ДЕЦАТА ВО СВЕТОТ.

Е. Б.

Дали можат морскиот мил и песок да го затрупаат нуклеарниот отпад од старите руски подморници?

Кога пред неколку години Русите објавиле дека во арктичкото Карско море (помеѓу островите Нова Земја и северниот дел на Русија) спуштиле 16 нуклеарни реактори од старите бродови и подморници, предизвикаа негодување и загриженост во светот и соодветни реакции од одредени еколошки здруженија и организации.

Во водите на Тихиот океан не спуштиле ниту еден нуклеарен реактор, но Командата на воената морнарица признава дека токму во тие води се испуштани радиоактивни течности. Занимливо е тоа што следејќи го загадувањето во контаминираните води, руските, американските и другите научници утврдиле дека степенот на загадувањето во тие води е многу мал. Имено тие дошли до заклучок дека морската вода располага со способност да го апсорбира радиоактивниот отпад.

Морската вода не само што ја разложува таа опасна токсична материја, туку ситнозрнестите наслаги, кои се таложат на морското дно цврсто го држат тој токсичен радиоактивен отпад изолирајќи го ефикасно од неговото штетно дејство на околната средина.

Така на пример како резултат на тој феномен во голема мреја е смалена опасноста од плутониум-

МОРЕТО И НУКЛЕАРНИОТ ОТПАД

мот, при рушењето на американскиот бомбардер B-52 на санта мраз во близина на Гренланд во 1968 год. кој се растурил во плитките води на тој остров, без некоја зголемена радиоактивна опасност за близката околина.

Скот Флечер нуклеарен научник и неговите колеги од меѓународната агенција за атомска енергија од Монте Карло ги сумирале резултатите од долгогодишното истражување на таа несреќа и во 1994 год. издале соопштение во кое меѓу другото се истакнува:

"Нашата студија укажува дека седиментите на морското дно брзо го взрале растурениот плутониум и ефикасно го заробиле во својот екосистем. Не откривме ни малку значајно зголемување на концентрацијата на плутониум во водите каде бил растурен, како и во зоопланктонот на рибите кои живеат во таа околина, морските птици, цицачите и другите морски организми."

Сето тоа укажува на тоа дека со внимателниот избор на местата и со сите мерки на безбедност радиоактивниот отпад би можел да се стави во морското дно, со што грижата за руските нуклеарни реактори во Карското море можат речиси да исчезнат.

Ако наслагите од мил и песок на дното на морето навистина станат ефикасни да ја држат радиоактивната материја во себе во плитките води, логично е да се заклучи дека така би било и во големите морски длабочини и тоа во подолг временски период. Оваа идеја од научниците првична ишла на одобрување и нејзино прифаќање, но подоцна таа била напуштена, односно надлежните органи на САД одлучиле во иднина нуклеарниот отпад да го сместуваат во подземните складишта во планината Јука (Нева-

да). Меѓутоа, Чарлс Холистер, научник од Океанографскиот институт Вудс Хоул останал и понатаму упорен заговорник на идејата за сместување на нуклеарниот отпад на морското дно. Тој неуморно ја заговарал таа идеја, а како еден од начините е да се утврди како милот и песокот на големи длабочини го задржуваат и неутрализираат радиоактивниот отпад. Чарлс Холистер предлага детално да се проверат некои од по-морските несреќи во кои радиоактивните материји достигнале во морската вода и неговото дно. Тој на неодамнешната конференција на Американската геофизичка унија предложил детално испитување на руската нуклеарна подморница која во 1986 несреќно потонала во длабочините на Атлантскиот океан.

После експлозијата на површината на океанот подморницата потонала во големите водни длабочини носејќи во себе два нуклеарни реактори и 34 нуклеарни боеви глави на балистички ракети. Добро опремената стручна екипа, истакнал Холистер би можела да се спушти на морското дно и детално да испита дали милот и песокот навистина се во состојба ефикасно да го заробат радиоактивниот материјал.

Да не дојде до забуна Холистер на споменатата конференција не предложил нуклеарниот отпад да биде сместен на морското дно, туку заговарал претходно да се завршат сите потребни испитувања и проверки. "Би било неразумно и незаконито тоа да се оствари без претходно добро проучување", тоа го повторил неколку пати. Тој длабоко верува дека може да се пронајдат погодни места во океанските длабочини во кои безбедно и за подолго време би можел да се смести нуклеарниот отпад.

Кирил Синадиновски

КРЕИРАЊЕ НА МИРИСОТ

Произведувачите на парфеми прават избор меѓу фантастично многуте природни и сомнителни состојки кога создаваат некој нов мирис. Новите парфеми се креираат за да ни пружат задоволство и за да направат да некој се чувствува посебно.

Финиот мирис е трагање кон совершенство. За произведувачите на парфеми или "носевите" тоа е врвно изразување на нивните уметности. Секој мирис еволуира од една верзија. Произведувачот на парфеми, кој може да препознае 2000 ароми, ќе замисли скица на формулата и ќе почне да создава мирис, кој може да создаде и 200 состојки.

Репертоарот на обележја на произведувачите на парфеми се состои од елементи од природниот и вештачкиот свет. Синтетичките обележја или ноти, фино се вклопуваат и исто така се важни како и природните обележја.

Мирисите, како што е Red од Giorgio Beverly Hills, на пример, ја користи технологијата на живиот

цвет како би можела да се фати аромата на цветот, кога таа е најпосебна. Потоа се користи мирисот, репродукција во лабораториите во количини кои се потребни за светско производство. Едно од најуспешните синтетички обележја кое неодамна е креирано е "океанското" обележје, со кое се доближува освежувачкиот мирис на морскиот ветер.

Како што се развиваат овие синтетички супер мириси, произведувачот на парфеми ќе ги собира и даровите од природата од различните произведувачи ширум светот.

Ружините пупки ни даваат еден од најскапите состојки на мирисот - ружиното масло. Во планините во Бугарија, постои долина на ружи кои цветаат само 30 дена. Тие поединечно се берат и мораат да бидат отсечени рано наутро, пред сонцето да ги отпушти нивните ароматични масла, а потоа брзо се преработуваат. Потребно е околу 5 тони пупки, за да се произведе само 1 кг. на ова совршено ружино масло.

Природната флора дава симфонија на мирисни опции за произведувачите на парфеми; иглите и гранчињата, како што се чемпресите, шкотскиот бор и смреката даваат свежа, полетна арома... Смолите и балзамите ни даваат мирис на смола и темјан...

Многу од мирисите се состојат од три важни дела кои можат да се разликуваат. Тоа се главното или горно обележје, средното обележје кое се смета за "срце на мирисот" и основно обележје.

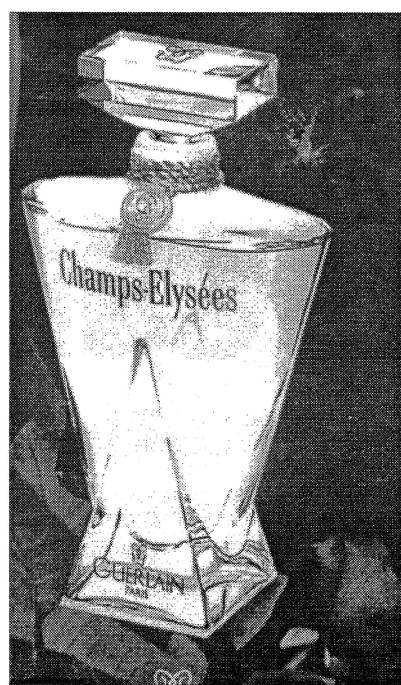
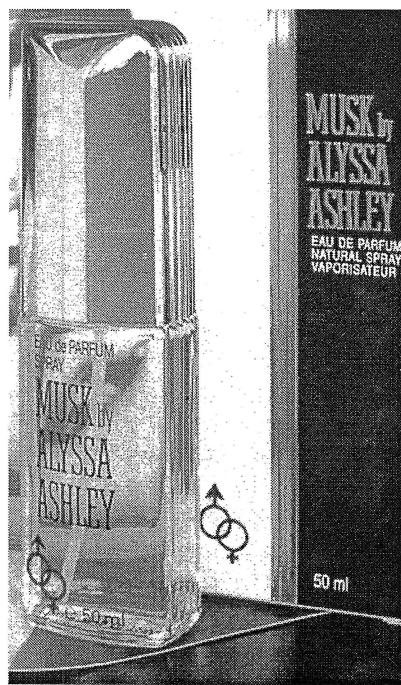
Додека произведувачите на парфеми ги поднесуваат на увид своите креации - Guerlain, на пример, тестираше 300 формули пред да се развие SAMSARA - парфемската кука барала дизајни за прототип на шишенца и го истражувала пазарот

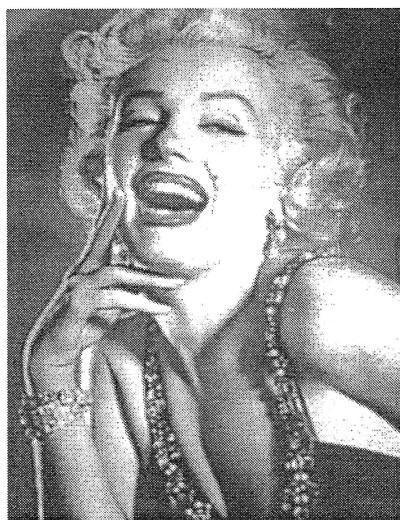
за да се најде прав имиџ и име кое го евоцира тој мирис - 50 000 имиња земени се во обзир за да се пронајде името SAMSARA.

Мирисот се презентира во различни јачини. Најјак е PARFEM, кој е високо концентриран, така да аромата трае повеќе часа. "EAU DE PARFUM" е исто така високо концентриран, но ќе морате повторно да го нанесете по првобитната употреба. "EAU DE TOILETTE" /тоалетна вода/ не е толку јака, но е со совршена јачина за преку ден. Машките тоалетни води се јаки и се нанесуваат на тело, додека водичките за после бричење, кои се нанесуваат на лице се многу посуптилни.

Со просек од 75 машки и женски мириси, кои се претставуваат секоја година, уметноста на создавање на парфеми стално еволуира. Кога произведувачот на парфеми создал мирис кој ви причинува задоволство, тогаш неговиот сон е остварен.

Гордана Атанасова

МЕРЛИН МОНРО

"БЕВ САМО ПАРЧЕ МЕСО"

Дали трагичната смрт на секс-символот беше самоубиство или нарачано убиство од политички причини? Што бараше Боби Кенеди кај неа, ноќта пред нејзината смрт? Зошто Мерлин беше убедена дека ќе стане прва дама на САД?

Летото 1954 год. глумецот Петар Лауфорд организира забава во чест на својот пријател, младиот и амбициозен секретар Џон Ф. Кенеди и неговата сопруга Цеки. Петар ќе се потруди на таа забава да присуствува и Мерлин Монро тогаш омажена за светската најдобар болот Џос Д. Магис. Кенеди таа вечер нема да ги тргне очите од Мерлин.

Се до почетокот на 1955 год. Мерлин не ја открива својата врска со Кенеди. Венчавката со Артур Милер во 1956 год. само малку ќе ја олабави оваа врска. А кога во 1960 год Кенеди ќе ја објави својата кандидатура за Белата кука, Мерлин ќе им се придружи на глумците кои учествуваат во неговата политичка кампања.

После спонтаниот абортус, Мерлин е свесна дека повеќе не ќе може да има деца. Разочарувањата започнуваат. Проблемите со Кларк Гејбл, на снимањето на нејзиниот филм по сценарио на Артур Милер, се повеќе ќе ја повлечат во светот на алкохолот и таблетите. Но, Ке-

неди е секогаш тука Мерлин е со него на неговиот имот во Контаки, во неговиот стан во Њујорк, по хотелските апартмани... За квалитетите на Мерлин не се потребни коментари. Со неа човек може да се опушти, да и се довери и за најинтимните работи. Таа е вистинска релаксација после напорните административни работи, им вели Кенеди на своите пријатели.

Мерлин започнува да се подготвува за прва дама на САД. Низ нејзините раце поминуваат многу политички студии и прирачници. Но, Кенеди не води сметка за чувствата и амбициите на Мерлин. Тој кон крајот на 1960 год. ќе биде избран за претседател на САД и станува јасно дека тој нема намера да се разведе од својата сопруга.

Со Мерлин состојбата во тој период е сосема друга. Таа се наоѓа на лечење на Психијатриската клиника во Менхетен. Мерлин станува работа од државен интерес и досие и тоа прилично дебело. Досието беше чувано од Едгар Џ. Хувер, шеф на ФБИ кој си вети самиот себе дека ќе ги уништи браќата Кенеди. Подоцна Мерлин ќе биде префрлена во куќата во Брентвуд на влезот од Лос

Ангелос. Куќата ќе ја дели со медицинска сестра, назначена од нејзиниот психијатар. Оваа кука ќе стане нејзино идеално љубовно место, каде што слободно може да се гледа со Кенеди. "Мерлин, никогаш не престана да верува дека може да биде рамо до рамо со Кенеди, како во физички, така и во интелектуален поглед. Навистина се надеваше дека ќе стане прва дама на САД", вели една нејзина родница.

И покрај притисокот што беше вршен врз Кенеди од страна на неговите советници, тој не ја прекина својата врска со Мерлин.

На славењето на четириесет и петтиот роденден на Кенеди во Њујорк, Мерлин, облечена во тесна бела тоалета, креирана од Џен Луис, ќе пее: "Happy birthday to you, dear president". Овој јавен настап уште повеќе ќе ги потврди гласините за нивната врска. После оваа епизода од животот на Мерлин, таа уште неколку пати ќе се види со Џон Ф. Кенеди. Во нејзиниот живот влегува братот на Џон, Боби Кенеди. Таа не успева да му избега. Кон крајот на 1962 год. Мерлин е веќе на дното. Не се гледа повеќе со Џон Ф. Кенеди. Исфрлена е од филмската екипа на

никогаш незавршениот филм "Something to give". Се повеќе е зависна од алкохол и лекови, Џон ќе и одговара на патетичните писма и телефонски повици. Таа мислеше дека му е потребна приказна за задоволување на машкото его. Уште еднаш сфати дека никогаш не била сакана, туку секогаш посакувана. Впрочем, таа ќе добие уште неколку покани од Џон, но таа ќе ги одбие кога ќе дознае за конкуренцијата. Тоа го искористува Боби Кенеди кој е нејзин се почест гостин. Мерлин ги прислушкува телефонските разговори на Боби и во нејзините белешки е и Фидел Кастро, Чими Хофи... тврди нејзината роднина Ценет Кармен. Мерлин сигурно имаше големи амбиции и планови. Но, ФБИ почнува да дејствува. Се закажува таен состанок помеѓу двајца агенти на ФБИ и двајцата браќа. Се изнесуваат фактите дека Мерлин, има намера да објави своја автобиографија и да сними филм по истата, во кој ќе изнесе се на виделина. Еден од пристните тивко ќе рече: "Нека ја чува Господ".

Уредента Боби не се појави кај Мерлин "Телефонот беше под контрола" открива Мики Сонг, фризерот на Кенедиеви. Мерлин не го негирала овој факт. Кенедиеви ја искористија и сега подготвува план како да се ослободат од неа. Но таа се уште имаше сила и енергија. Се што имаше беа нејзините белешки. Мерлин реши да "пропее". Една недела пред нејзината смрт, Мерлин е во Невада, во хотелот чијшто сопственици се Френк Синатра и "кумот" Сем Гианца. Се опива, плаче....

Преку Мерлин "кумот" имаше можност да стигне до претседателот. Куќата на Мерлин ја набљудуваат Лауфорд, приватен детектив и луѓето на кумот. Тајните средби на Боби и Мерлин продолжуваат. Нејзините последни часови се претвораат во вистински кошмар. Боби е постојано во паника, Мерлин исто така, а згора на сето тоа, еден хеликоптер е подготвен за акција во секој момент. Со која цел?

Во 11 часот, последниот ден од животот на Мерлин, Петар Лауфорд, скриен во својата куќа е веќе

пијан. Зошто? Можеби затоа што веќе знае дека Мерлин е мртва или можеби затоа што го гризеше совеста зошто се потруди да исчезнат белешките на Мерлин. Дали со себе ги понесе и документите во кои јасно се гледаат намерите во врска со Мерлин?

Службената верзија вели дека Мерлин извршила самоубиство, но беа потребни 20 години за да се состават некои делови на вистинската приказна. Мерлин не била пронајдена на подот, туку на креветот во дневната соба, "Не беше сеуште мртва кога стигнавме", вели шоферот на брзата помош. "Откако ја подигнавме со мојот колега за да ја присвестиме, во собата викајќи влета нејзиниот психијатар Гренсон. Јас сум лекар - се дереше. Од торбата извади инјекција и ја "забоде" во градите на Мерлин. Таа издивна. Се

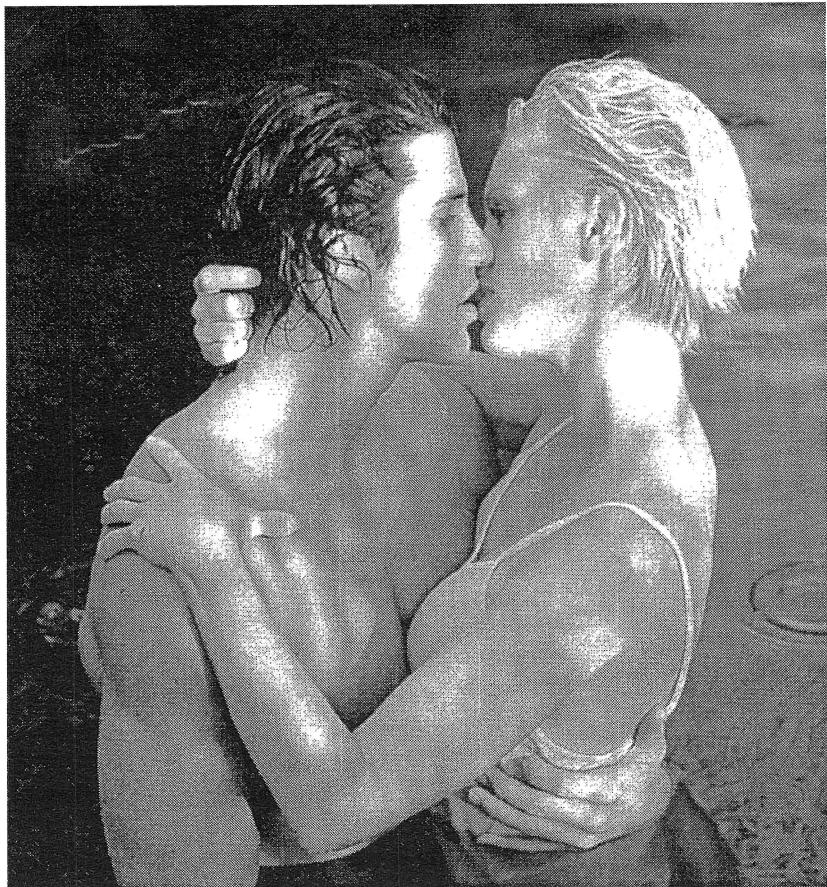
беше готово. Мерлин е мртва. Мислевме дека и даде адрелин, но денес сум сигурен дека шприцот беше полн со смртоносна течност.

Во 1966 год. Франк Хоган илегално ќе ги заплени снимките на Мерлин од нејзината последна вечер и еден адвокат ќе ја има привилегијата да дознае дека истата вечер Боби Кенеди бил со Мерлин.

Мерлин скапо ја плати својата убавина и слава. Остана само митот.

Јасминка Димитрова

СИДА И ЗАШТИТА ОД НЕА

1. ШТО Е СИДА

СИДА (АИДС) синдром на стекнат недостаток на имунитет претставува болест, која е предизвикана од ХИВ вирусот (човечки имунодефициентен вирус).

До денес, а се претпоставува и уште многу години дека лек за оваа болест нема да се открие.

Не може да се говори дека постои карактеристична клиничка слика на болеста, бидејќи овој вирус кога ќе навлезе во телото на човекот делува така што ја намалува или целосно ја уништува (на крајот) одбрамбената способност на организмот (имунитетот), така што човекот станува многу поосетлив кон многу болести, предизвикани од разни микроорганизми. Најбаналните инфекции (настинка, пнеумо-

нија и сл. можат да бидат фатални во овој случај).

Од моментот на навлегување на вирусот ХИВ во човечкото тело, до појавата на првите симптоми на инфекција можат да поминат дури и повеќе од 14 години, а човекот да се чувствува перфектно здраво. Тоа значи дека заразеното лице со овој вирус може и воопшто да не знае дека е заразено, а да го пренесува на други лица.

2. КАКО СЕ ПРЕНЕСУВА ХИВ ВИРУСОТ

За пренесување на заразата е потребен директен контакт на заразена крв со крвта на незаразено лице.

Најчест начин на пренесување на вирусот е со незаштитен сексуален однос. Кај заразените лица виру-

сот е присутен во спермата кај мажите и вагиналниот секрет кај жената. При сексуалниот однос настануваат ситни повреди на сидот на слузокожата (повреди на сидот на најситните крвни садови-капилари) кои претставуваат исто така влезно место за вирусот. Оваа состојба е и причина што болеста многу почесто се пренесува при анален однос (чмар).

Друг начин на пренесување на вирусот е при користење на шприц (во кој има заразена крв) што најчесто се случува кај наркоманите кога користат исти шприци за вбрзгување на дроги.

Вирусот може да го пренесе заразената мајка на својот плод (што се случува кај околу 30% деца од заразени мајки).

Многу ретко вирусот може да се пренесе при употреба на неправилно стерилизирани медицински инструменти или при случаен убод со загадена игла од шприц.

Се смета дека вирусот е присутен, но во многу мало количество и во мајчиното млеко, плунката, потта, солзите и сл. Но ова количество воопшто не е доволно да се пренесе на заразата.

3. КАКО НЕ СЕ ПРЕНЕСУВА

Болеста не се пренесува преку воздухот, при приятелско бакнување, кашлање, кивање, ракување, храна и употреба на заеднички прибор за исхрана, алишта, при капење во базен, река, море, езеро и сл. Вирусот не го пренесува животните ниту инсектите. И дружењето и заедничкото живеење со заразено лице не претставува опасност за заразување, освен при вообичаените начини на пренесување.

Вирусот не е отпорен во надворешната средина, односно на

кислородот, поради што за кратко време загинува. Температурата од над 56 целзиусови го уништува. Вообичаените постапки на стерилизација на медицинските инструменти и вообичаените средства за дезинфекција го уништуваат.

4. ДАЛИ КРВОДАРИТЕЛИТЕ МОЖАТ ДА СЕ ЗАРАЗАТ?

Воопшто не постои ризик крводарителите да се заразат со ХИВ вирусот при дарувањето крв, бидејќи приборот за земање на крв е за еднократна употреба.

Секоја единица земена крв се прегледува на болестите преносливи преку крв, вклучувајќи и тестот за СИДА, пред да се даде на корисникот на крвта (болниот).

5. ШТО СЕ СЛУЧУВА ВО ОРГАНИЗМОТ КОГА ВО НЕГО ЌЕ НАВЛЕЗЕ ВИРУСОТ ХИВ?

Кога вирусот во крвта на човекот навлегува токму во крвните клетки кои во нормални услови ја чинат одбраната на организмот (ЦД 4 клетките-лимфоцити). Тој таму се размножува и разнесува низ целиот организам.

Во почетокот на заразата лицето може да има знаци на обична настинка, покачена температура или отечени лимфни јазли, што за брзо време исчезнува или пак воопшто не се јавуваат никакви знаци на болест.

Одредено време од заразувањето со вирусот, неговото присуство во крвта може да се докаже само со тест кој го докажува неговото присуство (WESTERN BLOOD), бидејќи телото се уште нема произведено таканаречени антитела кои го препознаваат вирусот (период на прозорец).

По неколку недели или месеци може да се докаже постоењето на антитела со тестот за откривање на антитела (ELISA).

Од тој момент до крајот на животот овој тест кај заразените лица ќе биде секогаш позитивен. Тоа значи дека лицето било во контакт со овој вирус. Но тоа не значи и манифестија на болеста СИДА. Ваквата состојба може долго време да се одржува без постоење на никакви знаци на болест кај заразениот, а тој може да го пренесува вирусот на други лица (и повеќе од 14 години).

6. МАНИФЕСТАЦИЈА НА СИМПТОМИТЕ

По многу години поради слабеењето на одбраната на организмот и намножените вируси болеста може да се манифестира на најразлични начини како што се:

- нокни потења, покачена температура,
- оток на лимфните јазли во повеќе регии,
- слабеење без посебна причина,
- чести настинки,
- гливично (Кандида) и други воспаленија во усната празнина,
- воспаление на белите дробови постој карактеристичен вид на пневмонија (пнеумоцистис карини)
- проливи,
- загуба на апетитот, замор,
- оштетување на нервниот

систем, па дури и појава на рак (карактеристичниот Капоши сарком) и др.

Болниот може да има само една или повеќе од горе наброените и други манифестијации. Тие може и повеќе пати да се повторуваат со периоди на добро здравје меѓу нив.

Колку повеќе е ослабен одбрамбениот механизам на човекот, толку потешко ќе може да се излечат од овие болести, што на крајот доведува до смртен исход.

7. КАКО ДА СЕ ЗАШТИТИМЕ ОД СИДАТА?

Единствено оружје за борба против СИДАТА Е ЗАШТИТА од

заразување со ХИВ вирусот.

Погрешно е верувањето дека кај нас нема СИДА или не барем меѓу оние со кои контактираме.

Кој може ова со сигурност да го тврди, кога е познато дека заразениот со ХИВ вирус најчесто воопшто изгледа сосема здрав, без никакви манифестијации на болест или можеме ли со сигурност да тврдиме дека вирусот не постои во нашето тело?

Не постои нација која е отпорна на овој вирус. Во Субсахарска Африка веќе секој трет човек е заразен со овој вирус и тоа за многу кратко време по откривањето на вирусот. Дали оваа состојба предупредува и во другите континенти?

Се смета дека бројот на заразени е многу голем од бројот на оние кои со сигурност се знае дека се ХИВ позитивни.

Денес не се говори за ризични групи население (хомосексуалци, проститутки, употребувачи на droги со шприцеви и др.) туку постои само ризично однесување, што би значело само секс без заштита, често менување на партнерите, употреба на заеднички шприцеви и игли.

Вообичаени принципи на заштита од чумата на овој и на идниот век се:

- здравствено воспитание кое подразбира прифакање на одредени начини на однесување.
- заштитен секс, односно употреба на латекс кондоми при секој сексуален контакт (вклучувајќи го и аналиниот однос).

- користење на шприцеви и игли за еднократна употреба, (внимание при тетовирање, бушење на ушите и бричење со прибор кој веќе некој го користел веднаш пред нас),

- придржување кон вообичаените техники на стерилизација, дезинфекција и др.

Ц. К.

Мода низ време ПОВЕЛЕТЕ, ОБЛЕЧЕТЕ СЕ!

Helen Gordof - Lazaref, новинар во весникот "Paris-Soir", отпатувала 1940 год. во САД. Во Њујорк, покрај Karmela Snou и Dijana Vrilend, уредник и директор на познатото американско списание "Harper's Bazaar" почнала да учи занает кој ќе и го промени животот, и ќе го возбуди модниот печат во Франција.

Почнал да се појавува нов тон, нова уметност на живеење, размислување, облекување. Било тоа права револуција. Развојот на конфекцијата во Франција, била историска промена во која облеката го изгубила некогашното значење, престанала да обележува припадност на една класа или професија и постанала предмет на слободен избор на секое лице.

Од средината на 19 век, до смртта на господинот Dior 1957 год. високата мода била наметната на изгледот на жената. Карактерот на креаторот ја одредувал за секоја сезона новата линија.

Во овој дел на светот, високата мода се свртувала само кон тие кои за неа имале пари. Куќите како

што се Lavin, Madlen Vione, Lisien Lelong, вработувале од 2-3000 работници, за да ги облечат богаташите, чии наследници денес купуваат луксузна конфекција.

На 18.02.1952 год. во весникот "ELLE" на шест и пол страни, се појавил натписот "Сакате ли готови фустани?". За да илустрацијата биде уште поврна, една непозната малечка, зазела оговарачка поза. Тоа била Брижит Бардо. И конфекцијата и нејзината кариера биле на почеток.

Во годините меѓу 1960 и 1971 дел од буџетот наменет за облекување на француските фамилии покажува стален пораст. Облеката сошиена и готова да се, облече, не носела веќе марка на произведувачот туку потпис на својот креатор. Следниот, храбро голем стил на Кристијан Диор и смислата за секојдневно облекување на Коко Шанел, Ив Сен Лорен 1966, под назив "Rive Gauche" го отвора првиот од 180 бутици кои денес го носат знакот YSL.

Конфекцијата полека расте, кон она што може да се нарече "народна мода". Многу креатори, лансирале во 1962 год. сопствени претпријатија. Некои, одлучиле да своите идеи, ги претставват во сопствени

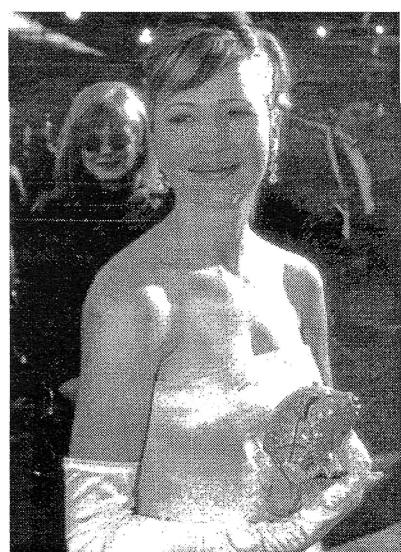
работилници. Почнало владеењето на бутиците. Изгледот на париските квартови, сосем се променил. За некогашните мали кројачки салони веќе немало место.

Во почетокот на 70 тите год., таласот на талентира креатори, по-веќе индивидуалисти отколку стилисти, го промовираат Париз во интернационална платформа, каде два пати годишно стигнувале светските модни креации за да бидат видени и продадени. На модното небо, засјале звездите: Valentino, Jean Muir, Jean-Charles de Castelbajac...

Долгогодишните социјални разлики гледајќи низ облеката, биле слабо видливи. Креациите биле наменети за сите. "Chic et luxe" за посебни прилики, "Chic et look" за секој ден. Мода за две брзини - за иста жена и често од иста марка.

Случувањата во Франција, се одразиле и во Британија /Westwood, Милано /Agnani/, Токио /Yohji Yamamoto/, Германија /Jil Sander/, Белгија /Margiela/...Што и да се менувало тука, останувал сепак парискиот дух.

Гордана Атанасова

ТУРНИР ВО ЧЕСТ НА ЈУБИЛЕЈОТ

По повод јубилејот на Филозофскиот факултет, а во организација на Сојузот на студенчите на 15.12.1998 г. се одржа турнир во мал фудбал. На турнирот учество зедоа 5 екипи и тоа: од Институтот за социјална работа и политика, две екипи од Институтот за одбрана, екипа составена од играчи од повеќе институти која всушност и го претставуваше Филозофскиот факултет на МСИ'98 во Струга и една екипа од асистенти од Филозофскиот факултет. По извршената ждрепка и одигрувањето на елиминационите натпревари, во самото финале се сретнаа екипите на студенти од различните институти и асистентите при Филозофскиот факултет. Во мошне интересен и неизвесен натпревар, дури по изведувањето на пенали, победа сла веа студентите од различните институти на Филозофскиот факултет. По завршувањето на турнирот, претседателот на Сојузот на студентите на Филозофскиот факултет Орце Ристовски, на победничката екипа и ја додели наградата.

Инаку организацијата на овој турнир беше на високо ниво, благодарејќи на работата на Сојузот на студентите и несебичната помош и поддршка од страна на деканот на Филозофскиот факултет - проф. д-р Трајан Гоцевски. На крајот сите беа задоволни од турнирот како од организацијата, така и од квалитетот на прикажаното и беа убедени дека ваквите друженja и натпреварувања помеѓу студентите ќе продолжат и понатаму бидејќи тие им се потребни и значајни на самите студенти.

Дејан Доневски

ПРЕДРАГ МИЈАТОВИЌ

Фудбалот како најважна споредна работа на светот имал, има, и ќе има фудбалски асови, или поинаку речено вонсериски фудбалери. Така што ако зборуваме за денешните супер старс кои што несомнено ги има многу, треба да ставиме акцент на оние кои според многумина фудбалски стручњаци важат за најдобри. Меѓу екипата се наоѓа и името на југословенот Предраг Мијатовиќ за кој што ќе пишуваме во оваа прилика каде што накратко ќе ја опишеме неговата биографија и патот до врвот. Роден е 1969 г. во Подгорица каде што ги започнува своите први значајни фудбалски чекори. Уште како мал што вели тој (земено од спортски весник "Журнал") фудбалот бил неговата единствена животна опсесија. Како активен фудбалер е од 1987 г. станува член на младинската репрезентација на СФРЈ со која што ја освојува првата своја голема титула. Првите фудбалски чекори ги прави како член на ФК "Будуќност", а вистински професионалец станува како член на така наречената "златна генерација" на југословенскиот фудбал и по добите игри добива повеќе понуди од реномирани Ју-клубови, меѓу кои беа Партизан, Хајдук и Динамо, но поради големата љубов на неговиот татко кон Партизан младиот Предраг 1989 г. заминува во белградскиот клуб. По четири извонредни сезони поминати на стадионот на ЈНА тој решава да замине на "печалба" во странство. И покрај многуте понуди 1993 г. заминува во шпанската "Валенсија". За навивачите на овој престижен шпански клуб тој беше анонимен и во него тие искрено не гледаа како на играч за кој подоцна многу ќе жалат. Тој овде одигра три извонредни сезони, а круна на неговиот настап за Валенсија беше кога тој сезоната 95/96 со 32 голови беше прв стрелец во шпанското првенство. По

добрите игри и постигнувањето на тригодишниот договор во Валенсија на негова адреса стигнаа многу понуди меѓу кои и онаа на кралскиот клуб Реал Мадрид, каде што тој помина за сума од 20 милиони германски марки. Овде ќе се надоврзeme на погорно реченото за тоа кога навивачите на Валенсија разбраа за тоа, му пристигна писмо на претседателот на клубот во кое што тие понудија од целиот град да соберат 30 мил. германски марки за да Мијатовиќ остане. Меѓутоа тој изјави дека е "гладен" за титула, а токму со Реал ќе го оствари својот сон, и така, во сезоната 96/97 замина во Мадрид. Заедно со хрватскиот репрезентативец Давор Шукер беа најсилното засилување на клубот на кој што заедно со останатите засилувања (Сидорф, Панучи и др.) и неговиот тренер Капело требаше да му го вратат сјајот како во шпанското првенство така и во Европа.

По првата сезона на овој состав Реал по шест сезони стана повторно шампион на Шпанија. Каде што Мијатовиќ заедно со Шукер постигнаа 45 голови и беа најдобриот тандем во лигата на шампионите каде што во финалето со голот на Мијатовиќ против Јувентус после повеќе од 30 години стана шампион на стариот континент. Тоа беше втората голема титула за југословенскиот ас. Потоа следува СП'98 во Франција на кое тој заедно со бразилецот Роналдо беа членовите кандидати за фудбалер број 1. Меѓутоа тој се покажа во слабо светло и ги разочара своите обожаватели. Меѓутоа и покрај тоа тој за сезоната 97/98 според официјалната листа на ФИФА беше на второ место веднаш зад Роналдо. Предраг Мијатовиќ сеуште блеска во Реал, и сеуште е во голема форма и сеуште ќе ги крева на нозе љубителите на фудбалот во светот.

Мая Мицевска

РЕЗУЛТАТИ ОД АНКЕТАТА СПРОВЕДЕНА НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Бо текот на месец ноември Сојузот на студенти на Филозофски факултет организира и спроведе анкета со која сакавме да го испитаме мислењето и ставовите на студентите во однос на неколку најзначајни прашања (според нас) кои се битни елементи за успешното спроведување на наставното научниот процес на оваа високо образовна институција. Анкетата беше спроведена на сите институти на Филозофски факултет и истата ја пополнува вкупно 939 студенти од сите институти.

Резултатите се дадени тенерално за сите институти освен за оние прашања кои се однесуваат на наставните предмети и професорите од поединечните институти.

Во однос на прашањето за најчестите облици на изведување на наставата од вкупно 939 анкетирани студенти, 521 се изјаснија за тоа дека професорот ја изведува наставата со еднонасочна комуникација во која не се вклучени студентите. 355 студенти мислат дека професорот ја изведува наставата двонасочно, во разговор со студентите, а според 63 студенти наставата не може да се вклучи ниту во еден од овие облици.

Според 178 студенти професорот во текот на изведувањето на

наставата користи соодветни наставни помагала, 307 студенти го мислат спротивното, додека 454 од анкетираните се изјаснија за тоа дека професорот во текот на изведувањето на наставата понекогаш користи соодветни наставни помагала.

"Колку предавањата помагаат во подготвувањето на испитите?" - на ова прашање 387 студенти ја одбраа опцијата "многу", 463 - "малку", а 89 - "воопшто не".

Во однос на литературата од која ги подготвуваат испитите студентите се изјаснија на следниот начин:

- според 155 таа е соодветна на македонски јазик, 346 - соодветна на друг јазик, 345 студенти велат дека литературата е делумно соодветна на повеќе јазици, а за 93 анкетирани таа е несоодветна и недостапна.

Најголемиот број анкетирани се сложуваат со тоа дека професорот на испит се придржува до материјалот од предавањата (680), 252 студенти велат дека професорот бара повеќе, а 7 - бара помалку.

За начинот на кој професорот го изведува испитот 317 се изјаснија дека испитот се изведува писмено, а е предвидено усно, 292 - усно со еднонасочна комуникација, 196 - усно со двонасочна комуникација, 113 - и

писмено и усно, а не е потребно, а според 62 студенти испитот не може да се вброи во ниту една од овие соодветии.

Во однос на точноста на професорите на предавањата и испитите, 288 студенти сметаат дека предавањата и испитите започнуваат во зајакнаниот термин, 195 го мислат спротивното, а 456 се одлучија за варијантата "делумно".

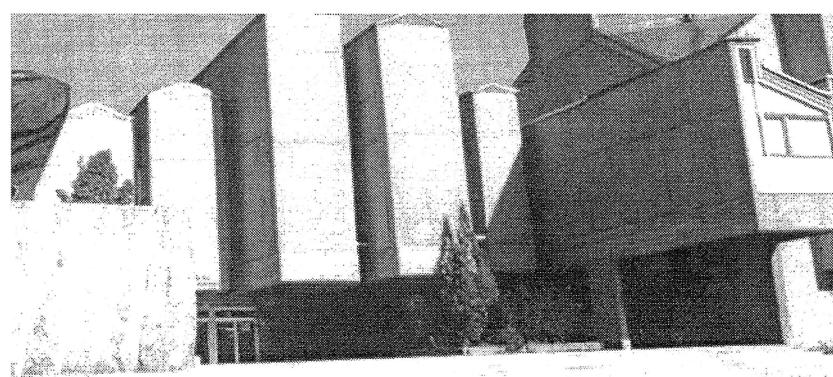
Од вкупниот број анкетирани студенти (939), 321 сметаат дека две сесии (јунска и септемвриска) се доволни за да се запише условно наредната година, а останатите 618 анкетирани не се сложуваат со ова мислене.

Од работата на службата за студентски прашања задоволни се 92 анкетирани, 451 не се задоволни, а 376 студенти делумно се задоволни. Нешто слична слика е и со цените на услугите на студентски прашања од кои се задоволни само 95 студенти, 627 не се задоволни, а 217 делумно се задоволни.

Списанието "Внатрешен патник" според 415 анкетирани ги задоволува критериумите и барањата на едно студентско списание, 389 студенти делумно се согласуваат со оваа констатација, а 135 воопшто не се согласуваат. Просторијата на Сојузот на студенти на Филозофски факултет знаат каде се наоѓа 489 студенти, а 450 не знаат за истата.

Иницијативата за оваа анкета ја поддржуваат 663 студенти кои сметаат дека истата ќе донесе некои конкретни промени, не ја поддржуваат 84 студенти (?), а делумно ја поддржуваат 182 анкетирани.

Според мислењето на анкетираните студенти како најтешки се оценети следните предмети:

1. Институт за социологија:

- Статистика
- Методологија на социолошките испитувања
- Социјална антропологија

2. Институт за социјална работа и социјална политика:

- Статистика
- Политички систем со основи на човекови права
- Психологија

3. Институт за одбрана:

- Полемологија
- Мобилизацијски систем
- Воена географија

4. Институт за историја на уметноста и археологија:

- Историја на уметноста на среден век
- Класична археологија
- Византиска уметност

5. Институт за класични студии:

- Историја на стара Грција
- Старогрчки јазик
- Латински јазик

6. Институт за дефектологија:

- Методологија на педагошките истражувања
- Педагошка психологија
- Општа психологија

7. Институт за педагогија:

- Методологија на педагошките истражувања
- Педагошка психологија
- Општа психологија

8. Институт за психологија:

- Статистика
- Генетика
- Психички процеси

9. Институт за историја:

- Историја на стариот век
- Историја на македонскиот народ нов век
- Античка Македонија

ССФЗФ

ЧУДЕН

ПСИХОЛОШКИ ТЕСТ

Овој тест оригинално потекнува од Истражувачкиот психолошки оддел на Универзитетот во Ливерпул. Направете го претпазлово и не читајте однапред зошто ќе ја расипете целата работа.

Прво, напишете ги броевите од 1 до 11 во вид на листа (одејќи надолу на страницата).

Потоа под броевите еден и два, напишете било кои два броја по Ваш избор.

Под броевите три и седум, напишете имиња на луѓе од спротивниот пол (луѓе кои ги познавате).

Под броевите четири, пет и шест, наведете имиња на било кого сакате (на пр. пријатели или семејство).

Под броевите осум, девет, десет и единадесет наведете четири наслови на песни.

РЕШЕНИЕ НА ТЕСТОТ

Што значат резултатите од тестот:

Името што го наведовте под број 3, е на оној што го сакате

Личноста под број 7 ви се допаѓа, но имате некои проблеми во врска со тоа или пак може тоа да се несогласувања

Личноста под број 4 ви е многу драга

Број 5, е некој што Ве познава многу добро

Оној што го наведовте под број 6, е Вашата среќна звезда

Песната под број 8 си одговара или е поврзана со личноста под бр.3

Насловот под број 9, е песна за личноста под број 7

Песната под број 10, кажува многу за Вашето размислување

И песната под број 11, говори за тоа што мислите заексот!!!

ЧУДНО, НЕЛИ!!

Билјана Симеонова

Тестиош е превземен од Истражувачкиот психолошки оддел на Универзитетот во Ливерпул

ДО СИТЕ СТУДЕНТИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Почитувани колешки и колеги,

ценејќи ги интересите на сите студенти на нашиот Факултет, на Собранието на студенти на Филозофски факултет, на седницата одржана на 15.12.1998 година одлучи да го поддржи ИГОР МИЌЕВ закандидат на претседател на ССУКМ.

ИГОР МИЌЕВ е редовен студент на Шумарскиот факултет во Скопје, во IV година. Повеќе години е активистр во ССШФ, а од минатата година е и негов претседател. Роден е во Свети Николе.

Во својата предизборна програма тој вели:

"Ги вкушив само ја лошиште услови за живој на стапуенити. За тоа со мојот шим сакам да овозможам присујни услови за живој кои ќе го стимулираат стапуенито да учи и ѝоси и гнува усјеси".

ИГОР МИЌЕВ ќе се залага за реално и легално сместување, изградба на нови и реновирање на старите сместувачки капацитети, отварање на сала со машина за перење во домовите и читална со 24-часовно греене, подобрување на исхраната во мензите, намалување на цените во мензите како и во продавниците кои треба да бидат доволно снабдени со продукти.

ИГОР МИЌЕВ не ги заборава ни спортските активности, за кои ќе се залага доизградба на спортска сала во студентскиот дом "Гоце Делчев" и организирање на спортски натпревари меѓу универзитетските екипи, како и со тимови од други европски универзитети.

Новиот сојуз ќе покрене иницијатива за формирање на Македонски Национален Сојуз (МНС) на студентите од двата универзитета и формирање на студентски парламент, бидејќи "Единството на студентите е услов за промени и нови достигнувања".

Новиот ССУКМ на чело со ИГОР МИЌЕВ ќе се залага и за активно учество во испитувањето на Законот за високо образование, рамноправно учество во работата на универзитетскиот Сенат, студентите да учествуваат во рецензиите на новите научни трудови како и вклучување на студентите од Теолошки факултет во ССУКМ.

Ова е само дел од програмата на ИГОР МИЌЕВ. Во интерес е на сите студенти на Филозофски факултет да го дадат својот глас за ИГОР МИЌЕВ.

од 1.01 до 31.01.1999

Овен: Родените во Овен обожаваат да бидат описувани со внимание, а истовремено и да бидат израдувани со некој подарок, повеќе од било кој друг знак. Основното правило за овој знак е: подарокот треба на време да се врачи, подоцна нема ефект! Непознатото ги привлекува овие личности исто толку колку и што ги плаши. Подарокот може да биде некој убав предмет за работа, спорт, хоби или едноставно облека, но секако се тоа да одговара на својството на динамичност на Овенот. Пригоден бил некој подарок како украс за главата, убава шапка или украсни игли (со што Овенот на некој начин си ги добива своите симболични рогови украси на главата). Доколку подарувате нешто ексклузивно и скапоцено тогаш може да биде накит, се разбира рубин, а доколку сакате нешто симпатично и емотивно тогаш може една црвена ружа.

Бик: Овие личности се многу избирливи и многу е тешко да им се погоди вистинскиот подарок. Претпоставите скапи луксузни но, класични работи и тоа се познати и ексклузивни марки. Ќе бидат сосема задоволни и исполнети доколку подарокот е нешто од домаќинството облека или козметика. Сакаат уметнички предмети, слики, вазни, антиквитети. Одушевено ќе реагираат ако за подарок добијат квалитетно вино или убаво спакувани колачиња.

Близнаци: Љубопитните и скептични Близнаци најмногу знаат да направат прекрасна претстава за својата воодушевеност и благодарност за добиениот подарок без оглед што е тој. Ќе ги израдува добра книга, компакт-диск од омилената група, касета, рачен часовник, убава патничка торба, фотоапарат и сл. Значи подарокот се прилагодува со се што е поврзано со нивниот интелект но и со нивната променлива природа. Доколку е тоа накит можат да бидат бисери.

Рак: Емотивниот и сентиментален Рак со својата неприкосновено романтична природа, попријатно ќе биде изненаден доколку подарокот е заменет со романтична вечера со свеќи и тивка музика. Ракот е личност која има најмногу потреба од создавање на амбиент и атмосфера на пријатност и опуштеност во својот дом, во своето засолниште и "храм на мирот". Затоа воопшто нема да згрешите ако одберете за подарок некоја амбиентална слика со неутрален мотив, компакт или плоча со убава класична музика. Од накит бисери, сребро, корал а со накитот и убава кутија за накит.

Лав: За родените од овој знак важно е подарокот да биде уникатен, неповторлив и единствен. Сакаат уметнички предмети кои мораат да имаат некоја античка карактеристика но исто така сакаат прибор за лична хигиена, козметика, паричник и сл. но притоа внимавајте тие не смеат да бидат евтини и мора да имаат некое обележје, изгравирани иницијали и сл. Најмногу сакаат светликави работи, злато, па затоа за Лавот подарокот мора да свети од надвор.

Девица: Треба да се внимава подарокот да биде не само ексклузиве, туку и со совршен квалитет, но најважно во секој поглед треба да биде скап. Изборот може да биде нешто како убав прибор за работа, машина за пишување, добра книга и се што е поврзано со уважувањето на нивниот "единствен" интелект.

Вага: За Вагите е најважно како ќе им биде врачен подарокот отколку самиот подарок. Тие сепак претпочитаат префинети работи, кристал, дијаманти, украсна керамика со нежни розе и виолетови бои, но никако црно. Пред се сакаат предмети кои имаат трајна вредност.

Скорпија: Скорпијата очекува подарокот да биде поврзан со некој вид таинственост или барем така да изгледа. Стручна литература или спи-

санија со окултна содржина, амајли со симболично и мистично значење и сл. Но исто така може да се израдува на подарок како фотоапарат, прибор за работа, подводна опрама за нуркање (доколку се занимаваат со тој спорт) и се што може да се поврзе со нејзината исконска потреба за понирање во длабочините.

Стрелец: Сакаат се што е поврзано со динамичност на животот, спортска опрема, сакаат животни, цвеќиња. Ако им подарите домашно галениче со тоа ќе им ја допрете нивната сплотеност и љубов кон природата. Познати како добри гурманци ќе бидат израдувани ако ги однесете на некоја убава вечера со специјалитети. Добар подарок за нив е добра спортска торба која добро ќе им дојде бидејќи секогаш се подготвени да отптуваат некаде.

Јарец: Ќе се израдува ако му подарите адресар, прибор за пишување, убав дигитрон, рачен часовник и сл. Го ценат квалитетот, речиси секогаш неемотивно настроениот и скептичен Јарец може да биде пријатно изненаден со подарок како полско цвеќе или убава музика.

Водолија: Нешто сосема ново, нешто невидено тоа ги привлекува Водолиите. Подарок може да биде комплет четки и бои, ткаенина или вајарски предмет. За да не се погреши важно е тој да биде со висок естетски критериум и функционална моќ. Ќе бидат задоволни доколку добијат книга за подарок со хуманистичка или окултна содржина.

Риба: За уметничката душа на Рибата прав дар е комплет сликарски четки и бои, или вистинска уметничка слика. Може да биде и прекрасно изработен материјал за фустан, бисери, плоча или компакт со романтична музика. Не заборавајте Рибата ја сака природата и со задоволство би ја искајала својата загриженост за природата доколку ја зачлените во некое друштво за екологија или пак да и дадете или доверите некое изгубено животно на чување.

Јасминка Димићрова

ИНТЕЛИГЕНЦИЈАТА НА ПЛАНЕТАТА Е КОНСТАНТНА. САМО ЛУГЕТО СЕ РАЗМНОЖУВААТ.

РИСТО ВРТЕВ... АМА НЕ ТЕ НАДОВ!?
СМЕНЕТ МИ Е БРОЈОТ. РИСТО.

2+2=4. ОСВЕН АКО СО ЗАКОН НЕ Е ПОИНАКУ РЕГУЛИРАНО.

ПРОДАВАМ ИДЕАЛИ.

ДОЈДЕ ЛИФТОТ - УРААА!!!

РОДИТЕЛИТЕ НЕ' ИЗВЕДОА НА ПАТ, А НИЕ СТАНАВМЕ АВТОСТОПЕРИ.

ВНИМАВАЈТЕ! ВО ДОМОТ ЖИВЕАТ ДЕЦА БЕЗ РОДИТЕЛИ
СО СИЛА ЗАПЕК НЕ СЕ ЛЕКУВА

ВО СВОЈОТ ГАРАНТЕН РОК СЕКОЈ ЧОВЕК Е РАСПЛИВА СТОКА

ФЕМИНИЗАМ: НЕ ВЕРУВАМ ВО ИСУС. МАШКО Е!

ЕДИТ: АИРАЛИЈА РАБОТА СИЗИФЕ!
СИЗИФ: ЕБИ СИ МАЈКАТА!

ЧОНКА НЕ СЕ КРИЈ. СО ВТОРА ТРУПА СИ.

КОЈ РАНО РАНИ -- Е, Е, Е -- ТО ЗАЕБАЛ ПЕТЕЛОТ!

ЦЕРИ Е МРТОВ. ТОМ ТО УБИ!

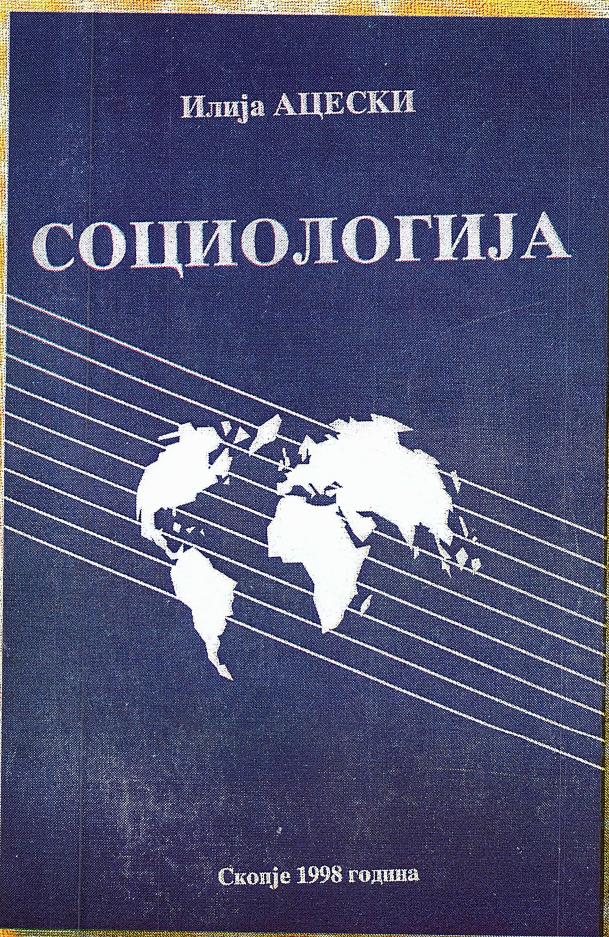
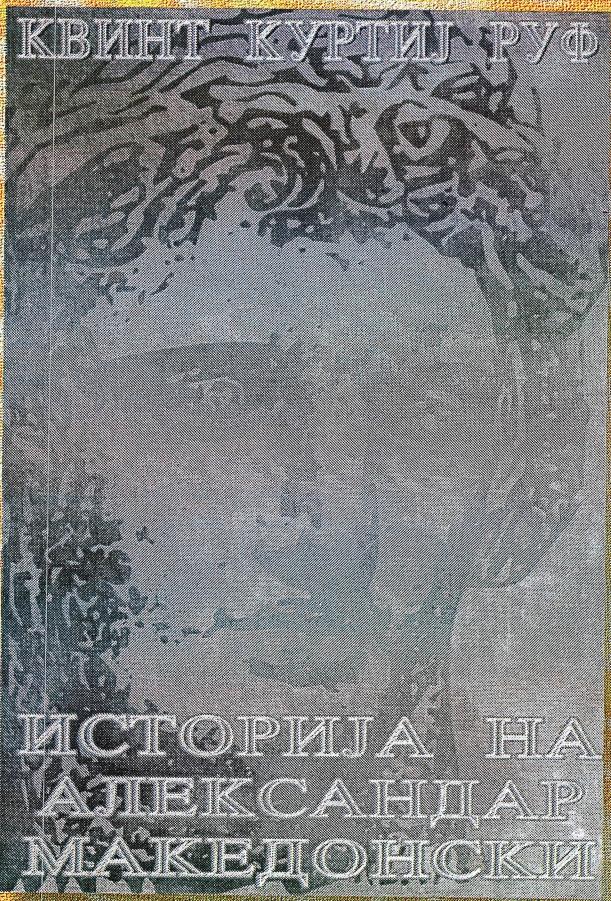
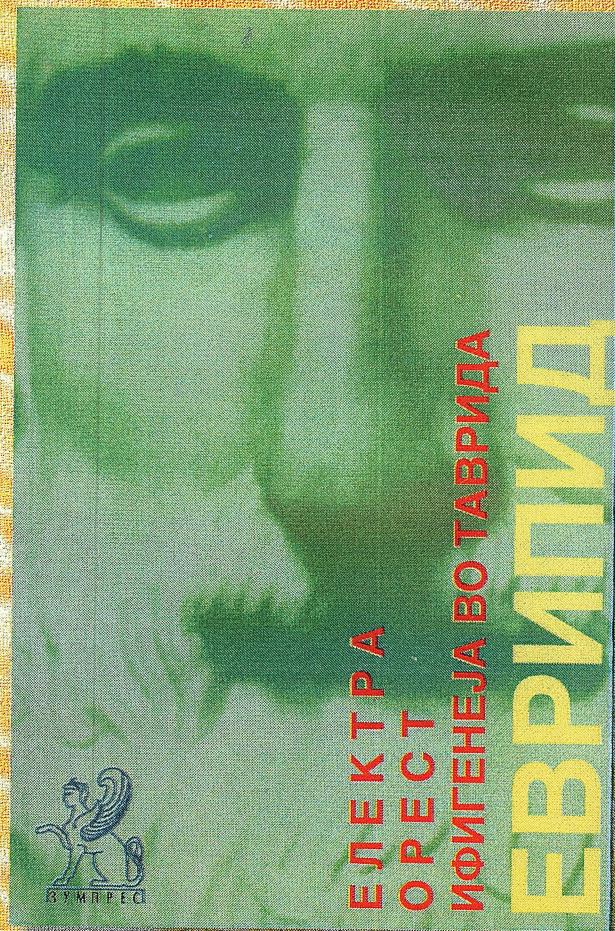
МРАЗАМ НЕМИ ЛИФТОВИ!

ЈАС НАВИВАМ ЗА КОЈОТОТ.

ЛУГЕТО СЕ ДЕЛАТ НА МНОГУ НАЧИНИ, НО СЕ МНОЖАТ САМО НА ЕДЕН.

5 ВЕКА ТУРСКО
6 ВЕКА АЈВАР

ШАРПЛАДНИНЦИ - ЈУРИШ!

НАД НАС Е САМО НЕБОТО

SIEMENS Computer Systems

EIN-SOF

Бул.Крсте Мисирков бб (во Економски факултет) Скопје. тел.111-123, 112-308